

УБЕЖДЕНИЯ
ОТ НАЙ-ГОЛЯМО
ЗНАЧЕНИЕ

У. П. Пъркайзър

Дали наистина има значение в какво вярваш?

Дали *наистина* има значение в какво вярваш? Според автора отговорът е "да". Нашите убеждения са всъщност основа за начина, по който живеем. Посвещаваме себе си и живота си на онова, което смятаме, че има най-голяма стойност.

Истинският въпрос никога няма да бъде: "Дали да вярвам?" Всички живеем за нещо. Въпросът е: "Какво (или на кого) да вярвам?"

От естеството на вярата до нашата бъдеща надежда У. Т. Пъркайзър предлага едно от най-превъзходните обобщения, писани някога, на *убежденията от най-голямо значение*.

У. Т. Пъркайзър (1910 – 1992 г.), плодовит писател, уважаван учен и многообичан проповедник в Църквата на Назарянина, който също така имаше значително влияние в по-широката евангелска християнска общност. Той създаде и допринесе за разработването на някои от най-широкоразпространените и дълготрайни трудове в духа на Уеслиевата традиция на святостта.

цена 3,90 лв.

ISBN 978-954-407-255-1

УБЕЖДЕНИЯ
ОТ НАЙ-ГОЛЯМО
ЗНАЧЕНИЕ

У. П. Пъркайзър

Copyright ©1959, W.T.Purkiser,

Original title: BELIEFS THAT MATTER MOST

By W.T. Purkiser

Printed with permission of

Beacon Hill Press of Kansas City, MO, USA

Първо българско издание

© 2007, World Mission Literature

Издава се със съдействието на

Издателство „Нов човек”,

София 1303, ул. Антим I, 28

www.novchovek.com

ISBN: 978-954-407-255-1

Превод от английски: Елена Симеонова

Графичен дизайн: Филип Папратилов

Предпечат: Васил Папратилов

Ако не е указано друго, за цитатите от Библията е използвано Ревизирано издание, © 2002 г. Българското библейско дружество.

Други издания:

СИ – Синодално издание, 1991 г, Българско библейско дружество

РИВ – Ревизирано издание „Верен”, 2001 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	5
Убеждения в областта на вярата.....	7
Убежденията са важни.....	7
Обектът на религиозната вяра.....	10
Как Бог се разкрива.....	14
Убеждения за триединния Бог.....	21
Бог и Отец на нашия Господ Исус Христос.....	21
Господ Исус Христос, нашата надежда.....	23
Святият Божи Дух.....	26
Троицата.....	29
Убеждения за изкуплението.....	33
Какво представлява човекът?.....	33
Проклятието на греха: отровният зъб на змията.....	37
Цената на изкуплението.....	40
Убеждения за новия живот в Христос.....	47
Лично преживяване.....	48
Човешката страна на спасението.....	49
Божията страна на спасението.....	52
Победа над греха.....	54
Убеждения за цялостното освещение.....	59
Що е освещение?.....	59
Размах на новозаветното учение.....	60
Човешката страна на святостта.....	65
Божията страна на освещението.....	68
Някои практични точки.....	69
Убеждения за Църквата и бъдещето.....	73
Църквата и църквите.....	73
Църквата и божественото изцеление.....	74
Есхатология: бъдещето.....	78

ПРЕДГОВОР

Целта на тази книжка е да се опитаме да поставим „вярата... предадена на светиите” (Юда 1:3) в контекст, който буди интерес и звучи смислено за младите хора през втората половина на двадесети век. Голяма част от материала бе публикувана като поредица от статии в „Конкуест” (от англ.: „завоевание” – б. пр.) през 1958 г. и се преиздава с разрешението на д-р Дж. Фред Паркър, който беше редактор на „Конкуест” по това време.

Читателите на учебници ще забележат отсъствието на препратки и бележки под линия от тези страници (с изключение на позоваването на църковния Наръчник). Причината не е, че авторът не дължи признание на никого. Онези, които са запознати с литературата, ще разберат колко много сме задължени на други мислители. Но целта на книгата не е да доказва, а да обяснява. Ето защо строго научните похвати бяха оставени настрана, без, надяваме се, да бъдат изгубени като цяло точността и прецизността на изказа.

По-точно изразено, заглавието ни може да гласи: Някои убеждения от най-голямо значение. Много важни теми въобще не са разглеждани, а други са засегнати съвсем накратко. Това отчасти се дължи на произхода на книгата като поредица от периодични статии и отчасти – на желанието да отделим повече място за въпроси, относно които по-често се получава неправилно разбиране.

Двама мъже спорили за Концепцията на Монроу и единият обвинил другия, че не е истински американец. На това съседът му разпалено отвърнал: „Но аз вярвам в Концепцията на Монроу. Обичам я. Бих се сражавал и умрял за нея. Всичко, което казах е, че не знам какво тя означава.”

Да заявим отново какво означава християнската вяра, е причината да издадем това проучване на Убежденията от най-голямо значение.

Дължа благодарност на П. У. Джиллинд, бивш изпълнителен секретар на Назарянската младежка организация, без чийто интерес тази книга нямаше да бъде възможна.

У. Т. Пъркайзър
Редактор на *Herold of Holiness*
(от англ.: „Вестител на святостта” – б. пр.)

УБЕЖДЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА ВЯРАТА

Религията е един от великите фактори в човешкия живот. Дори онези, които твърдят, че не искат да имат нищо общо с нея, не могат да отрекат световното ѝ значение. Човечеството е неизлечимо религиозно.

Справедливо е тогава да се каже, че човек неизбежно се покланя – на нещо. Боговете му може да са лъжливи. Както се отбелязва за „самоизградилият се човек“, той може да се покланя на своя „създател“ – самия себе си – и това е най-голямото от всички идолопоклонства. Но така или иначе се покланя. Посвещава себе си и своя живот на онова, за което вярва, че най-много си струва. Той трябва да избира на кого ще служи. Мартин Лутер добре го е казал: „Следователно онова, към което се прилепя сърцето ти и на което разчита, то е по същество твоят бог.“

УБЕЖДЕНИЯТА СА ВАЖНИ

Това означава, че независимо дали желаем или не, ние имаме вземане-даване със сферата на вярата. Вярно е, че живеем в епоха, която се хвали с грубия си „реализъм“ и гледа със съмнение на убежденията и вярването. Поклонението пред науката и това, което се смята за преданост само спрямо фактите, изглежда изтласква вярата и религията в периферията на живота, ако не изцяло извън най-дълбоките вълнения на съвремието.

Онова, което всички трябва да направим, е да размислим трезво за Убежденията от най-голямо значение и на първо място за самата вяра във връзка с живота такъв, какъвто трябва да го живеем. Понеже, както ще видим след малко, не само праведните, но и неправедните живеят чрез вяра. Точно както истинският въпрос не е: „Да се покланяме ли?“, а: „На кого (или какво) да се покланяме?“, така и окончателният въпрос не е: „Дали да вярваме?“, а: „Какво (или на кого) да вярваме?“

1. Естеството на вярата

Първо, нека да поговорим за това, какво представлява вярването. Най-общо казано, вярването означава да приемаш за истинно нещо, което не може да бъде доказано с абсолютна сигурност, и да го отстояваш с такава убеденост, че да живееш съобразно с него. По този начин убеждението се различава от мнението. Хората спорят за мнения, а живеят според убеждения.

Има тясна връзка между вярата и живота. Всички човешки същества живеят чрез вяра. Вярваме, че слънцето ще изгрее утре и никой не се захваща да оспори тази мисъл с особена сериозност. Но кой би се опитал да докаже напълно, преди да се е случило, че слънцето наистина ще изгрее? Вярваме, че когато ядем храна, тя ще ни даде сила, но мнозина са яли и починали. Идеите, в които можем да бъдем напълно сигурни, са твърде малко и доста отдалечени една от друга и ще открием, че повечето от тях са безспорни факти в сферата на духовното.

Да вложиш пари в банка и да приемеш чек, са действия на вяра. Дори самите пари се основават на вяра в правителството, което ги издава. Любовта, бракът, убедеността в почтеността и честността на нашите приятели, дори разговорите – всички те и стотици други подробности в живота, които приемаме толкова категорично за даденост, са прояви на вярване. Повечето пъти вярата е оправдана. В някои случаи, за съжаление, тя се оказва погрешна.

2. Вяра и факти

Това повдига друга важна тема. Стойността на едно убеждение не зависи от искреността на вярващия. В никоя сфера на живота не е вярно, че „няма значение в какво вярваш, стига само да си искрен“. Най-опасните хора в света днес са онези, които вярват в чудовищна лъжа и са напълно искрени в своята вяра.

Вижте, във II Солунци 2 гл. Павел изтъква, че има някои, които вярват на лъжа и са проклети в тази своя вяра. Апостолът показва, че те са имали предостатъчно възможности да познаят истината и да повярват в нея, но са отказали. И посочва, че спасението ни зависи от „освещение от Духа и вяра в истината“ (ст. 13).

Поразмишлявайте над последния израз и нещата ще ви станат ясни. Двете важни думи, разбира се, са истина и вяра. Те са свързани една с друга, но понякога ги разделяме. Истината обо-

значава действителното положение. Вярата се отнася за нашето убеждение относно действителното положение.

Следователно може да има истини, в които хората не вярват, също както може да има убеждения, които не са верни. Но истината има стойност само когато се приема с вяра и убежденията са безопасни единствено когато са истинни. Ето защо никога не е достатъчно да бъдеш искрен в това, което вярваш. Трябва да сме прави в това, което вярваме. От друга страна, истината може да ни бъде представена, но ние да не съумеем или да откажем да ѝ повярваме.

Помнете, че не желаем да омаловажим важността на искреността. Това, което искаме да кажем, е, че тя не е достатъчна. Всички, които са спасени, са искрени. Но от този факт не следва, че всички, които са искрени, са спасени (или в безопасност) – също както фактът, че всички овце имат опашки, не ни позволява да заключим, че всички животни с опашки са овце. Някои са кози.

3. Вяра и избор

Сега идва друга мисъл, която трябва да разгледаме. Вярването е нещо, което правим, и ние можем да изберем да вярваме или да откажем да вярваме, според случая. Разбира се, има някои убеждения, които сякаш сме просто принудени да изповядваме, поне ако искаме светът да ни изглежда смислен. Но в повечето области вярването е доброволен акт. Избираме да вярваме или избираме да се съмняваме. С други думи във вярата съществува елемент на посвещение.

Ако не беше така – т.е. ако вярването беше нещо, което бяхме заставени да правим и за което няхме реален избор, – тогава нямаше повече да сме свободни, а щяхме да сме просто машини, които се покоряват на по-силни стимули, получавани отвън. Животът щеше да изгуби своя смисъл и доброто и злото, истината и заблудата щяха да бъдат безсъдържателни етикети. Всичко разумно крещи, че не е така. Животът, който водим, е резултат от убежденията, които имаме. А убежденията, които имаме, не са ни наложени насила, без да сме ги обмислили или да сме се съгласили с тях. Те са откликът, който идва от изправените пред твърденията за истинност ум и душа.

4. Вяра и разум

Много е жалко, че хората са се отдали на навика да противопоставят вярата на „разума“, сякаш двете са диаметрално

противоположни и враждуват помежду си. В действителност и вярата, и разумът са проводници, чрез които достигаме до познание за истината. Те са съюзници, а не неприятели. Колкото и „човекът на разума“ да се отнася с пренебрежение към вярата или човекът на вярата да пренебрегва разума, и двете са Божият образ в човека и са жизнено важни за нашето съществуване.

Вярно е, че вярата може да ни доведе до утвърждаване на нещо, което разумът не е способен напълно да осмисли. Някой е сравнил вярата с парашутен десант, който се спуска зад вражеските редици и заема позиция, докато ударните части на разума успеят да нахлуят и да превземат територията. За вярата е присъщо да отива по-далеч, отколкото разумът е способен в момента да проникне.

Ако трябваше да живеем в тесните граници на това, което можем да разберем, щяхме всички да измрем от глад или да загинем от жажда и студ. Кой може напълно да разбере тайнствените жизнени процеси, чрез които житното зърно, посято в земята, ще се умножи стократно? Но ще откажете ли хляб на трапезата, защото не сте способни напълно да разберете чудото на живота? Има ли човек на разума, който да може изцяло да обясни какво представлява електричеството в истинската му същност? Но вярата може да натисне копчето и да се радва на светлината, докато разумът се озадачава над тайните на електрическата и магнитната енергия.

Следователно вярването се отличава и с простота, и с дълбочина. То е общо за всички хора и в същото време е скъпоценно заради ценностите, които носи в живота. Неговата стойност не е само в искреността или силата – въпреки че е много ограничено, ако не е и искрено, и силно. Стойността му се крие в истината, която проумяваме чрез него, и в неговата сила да привежда живота ни в съзвучие с Бога и с великите и непроменими принципи, залегнали в основата на тази вселена, в която Той ни е поставил.

ОБЕКТАТ НА РЕЛИГИОЗНАТА ВЯРА

Основата на всяка религия е вярата във Върховното Същество, което познаваме като Бог. Почти всички хора вярват в някакъв вид Бог. Истинският атеизъм е наистина рядкост. Най-опасният враг на религията не е теоретичният атеизъм, а това, което наричаме „секуларизъм“ или практически атеизъм. Той

не отрича съществуването на Бога на теория, но просто насърчава такъв начин на живот, сякаш Бог е без значение.

1. Познание чрез опит

Отговорът на въпроса: „Защо вярваш в Бога?“ за истинския християнин обикновено ще съдържа онова, което той е открил чрез собствения си опит. „Той ме срещна един ден и животът ми се промени. Вярвам в Бога поради това, което Той е направил в мен и за мен”.

Макар че има много други причини да вярваме в Бога, няма по-добра от тази. Може да мисля и споря за съществуването на някой, за когото съм чел и научил определени факти. Но никога не оспорвам съществуването на личност, с която сам съм се срещал. С това просто искам да кажа, че има два вида познание: има знание за и има познанство със. Познанството винаги носи убеденост и сигурност далеч отвъд знанието.

2. Разумна вяра

Но е нужно да обмислим някои от другите причини, които могат да се изтъкнат за вярване в Бога. Повечето от тях зависят от факта, че вселената такава, каквато я откриваме, трябва някак да бъде разтълкувана. Тя съществува като сигурна реалност, която никой не може да отрече. Проблемът е как да я обясним.

а. Причина и следствие. Тук вярата в Бога като Творец предлага единствения наистина добър отговор. Всички обяснения за еволюция без Бог изискват много повече доверие от простото, но проникновено изявление в Битие 1:1: „В началото Бог сътвори”. Как може някой действително да вярва, че цялата тази огромна вселена с нейната сложна и чудесна структура просто е станала чрез слепи и безсмислени налучквания на естествения закон?

В своето очарователно разказче „Дъщеря на Хълмистата земя” д-р К. А. Макконъл разказва за Керън-хепък Дей, малката дъщеря на провинциален лекар-агностик, съвсем естествено получила прозвището „Хепи” Дей (happy day (англ.): „щастлив ден”). Докато седи в скута на баща си на поляната в южния им дом и гледа към ярките звезди една лятна вечер, Хепи пита: „Тате, кой е направил звездите?” „Никой не е направил звездите, Керън – отговаря докторът. – Те просто са станали”. И при цялото й детско настояване това е единственият отговор, който той пожелава да даде.

Като се връща от посещенията си следващия следобед, д-р Дей намира странна гледка на пода на своя кабинет. Стерилни хирургически инструменти са разпръснати навсякъде по земята, както и останките от семейните златни рибки, които очевидно са претърпели голяма операция с фатални последици. Главите им са отрязани, опашките – отстранени и вътрешностите – извадени.

Изпълнен с подозрение, граничещо със сигурност, лекарят повиква Керън-хапък. „Хепи – пита той строго, – кой направи това?“ Ококорила невинно очи, Хепи поглежда баща си и му отвръща с отговора, който той ѝ е дал предната вечер: „Ами, никой не го направи, тате – уверява го тя. – То просто стана“.

Разбира се, логиката на Хепи е също толкова добра, колкото тази на баща ѝ. Ако звездите и вселената просто „са станали“, тогава белята на пода в кабинета също може просто да стане. Но този свят не е такъв, че нещата „просто да стават“. Относно твърдението на натурализма, че вселената е продукт на сляпа случайност и безразсъден закон, някой е казал: „Вярвам в Бога, защото не вярвам в чудеса.“ Онова, което този човек има предвид, е, че за него е по-лесно да признае делото на ръцете на Висша творческа личност, отколкото да повярва в най-голямото от всички „чудеса“ – че такъв свят като нашия може да се появи просто по случайност.

б. Алтернативите. И тъй, наистина, дали съществува друг избор, който ни остава, освен тези две възможности? Или вселената ни е творение на един безкраен Бог, или е резултат от невидящи и немислещи сили, от които хаосът поражда ред и нещата се случват без задоволителна причина, която да ги обясни.

Всъщност не изглежда ли така, сякаш вярата в Бога като Творец изисква по-малка доверчивост от вярата в „еволюцията“ или „закона“, или „материята“, или който и да бил съвременен заместител на Бога? Когато погледнем към самите случаи, най-затрогващата и детска „вяра“, която можем да открием, е „вярата“ на философа или учения, според когото източникът на тази вселена е нещо без разум и без съзнателни цели. Това всъщност е един пряк път към безсмислицата.

в. Цел и смисъл. Пак ще кажа, че видът на тази вселена ни дава някои насоки относно нейния източник. Навсякъде, където се обръщаме, намираме доказателства за цел и смисъл в света.

Самият факт, че нещата, които „не се връзват”, явно ни дразнят толкова много, показва, че повечето работи действително се вписват в една разумна картина. Ние просто не можем да избягаме от убеждението, че нещата, които си пасват, са били изобретени заедно и че онова, което има смисъл и е понятно, е продукт на разсъдък и Висш Ум.

Един велик учен, сър Джеймс Джийнс, казва, че той е също толкова готов да предположи, че десетина маймуни, които удрят по клавишите на десетина пишещи машини, в крайна сметка ще напечатат всички книги в библиотеката на Британския музей, колкото да повярва, че тази наша вселена е резултат от чиста случайност и безразсъдна сила.

г. Божиата личност. Вярата в Бога като Творец включва и други важни убеждения за Него. Едно от тях е, че Той трябва да е Личност. Това не означава, че Бог има тяло или физически очертания, а че е безкраен Ум, който измисля разумни цели и действия, за да ги осъществи докрай.

Вярно е, че не трябва да възприемаме Бога като ограничен по начина, по който ние сме ограничени – от пространството и времето. Но също е вярно, че сме създадени по Неговия образ. Ето защо разумът, чувствата и способността за избор, които намираме в ограничена степен в самите себе си, са отражения на това, което е Бог, без, разбира се, ограниченията на хората.

д. Значението на вярата. Тъй като Бог е безкрайна Личност и е създал човешките същества по Своя собствен образ, би трябвало целите Му за личностите, които е направил, да са добри и съвършени. Бог ни е поставил в свят, в който можем да израстваме в добродетелност и в любов към истината и праведността. Но същата способност, която ни прави способни да вършим доброто и правилното, ни прави и податливи на греха и злото. Целият ни опит показва, че Бог и Неговата вселена са на страната на доброто и правилното и се противопоставят на греха и злото.

Това ни кара да вярваме, че Творецът Бог ще бъде също Спасителят Бог, че Той няма да ни остави да налучкваме своя житейски път слепешката, без табели, които да ни насочват, и с голям мрак в края на странстването ни. Безкрайността на Бога означава, че никога не бива да очакваме да знаем всичко за Него. Но безкрайността Му също означава, че е способен да намери начини да „влезе във връзка” с нас, да разбули или разкрие Себе Си пред нас.

Защото не е достатъчно да знаем, че Бог съществува. Нужно е да знаем какъв Бог е Той и какви са Неговите цели и планове за нас. Светът, в който живеем, е непонятен без вяра в Бога. Също така и животът, който водим, няма смисъл без вярата, че Бог всъщност се е изявил, като ни е показал какво е предназначението на живота и ни е предложил помощта Си, за да го живеем.

КАК БОГ СЕ РАЗКРИВА

Християнството претендира, че съществува една голяма и основна разлика между него и всички други религии в света. Всички религии включват стремежа на човека към Бога или онова, което се смята за най-висше във вселената. Християнската вяра почива здраво на убеждението, че Бог не е чакал ние да Го намерим, а е дошъл при човешкия род с божествено саморазкриване, достигнало кулминация с идването на Единородния Божи Син, чието изкупително дело ще разгледаме по-нататък.

Това Божие откровение (както се нарича) е лично. То е предаване на известие по различни начини от Личност към личности. То е саморазбулването на Бога в Неговите изкупителни цели, разбулване, направено пред личности, създадени по собствения Му образ. Той не изявява система от истини сами по себе си, а самия Себе Си. Както отдавна е казал Блез Паскал, Богът на Библията не е Бог на философите, а Бог на Авраам, Исаак и Яков, Бог, Който се изявява като Спасител и Спътник по дългия път, който човек трябва да извърви.

Когато стигнем до въпроса: „Как е възможно това?“, откриваме, че Бог е направил Себе Си познат на човека по три главни начина: чрез мощните Си дела в историята; в най-висша степен в лицето на Своя собствен Син и чрез вдъхновението на Духа Си в Писанието. Трябва да разгледаме накратко всеки от тези проводници на откровението.

1. Божието откровение в историята

Особено през вековете преди Христос, Бог „направи Мойсей да познае пътищата Му и израилтяните – делата Му“ (Пс. 103:7). Именно главно чрез Своите могъщи дела Господ Бог изявява волята Си в онези дни. Откровението е разказ за онова, което Той е извършил: като призовава Авраам да тръгне по света, незнаещ накъде, но със сигурност знаещ с кого отива; като избавя Своя народ от робство в Египет; като сключва завет с

израилтяните на Синай и им дава закона Си; като ги ръководи при завоюването на обещаната земя; като издига Своя слуга Давид да бъде първообраз на По-великия, който предстои да дойде; като осъжда идолопоклонството и греха на народа Си чрез асирийския и вавилонския плен; като връща един пречистен и смирен остатък от изгнанието.

Чрез мощните Си дела в историята Бог дава великите уроци, изявени особено в Стария Завет. Той е Бог, Който обиква и избира един народ за Свой собствен. Не е просто зрител, нито „почетен Президент на вселената“, а върховен Господ на човешката история. Докато великите пророци наблюдават събитията на историята през погледа на вярата, те виждат във възхода и падението на народи да се разгръща божествена цел. Поучително е да помним, че евреите са наричали историческите книги на Стария Завет „Някогашните пророци“. Бог говори в историята.

Но спасителната история на Стария Завет е очевидно незавършена. Тя е изпълнена с очакване за най-могъщото от всички Божии дела, идването на Христос. Историята се смесва с пророчеството. Погледът назад прелива в предвиждането. Човек си има своя малък ден, но Господният ден все още предстои. Политическото царство, изгубено от Израил, трябва да бъде заменено от Божие царство, което очаква идването на своя Цар. Тук сме водени към най-големия от всички проводници на откровението.

2. Божието откровение в Христос

„Бог, Който в многобройни частични откровения и по много начини е говорил в старо време на бащите ни чрез пророците, в края на тези дни говори на нас чрез Сина, Когото постави Наследник на всичко, чрез Когото и направи световете, Който е сияние на Неговата слава и съвършен образ на Неговото лице и Който държи всичко чрез Своето могъщо слово“ (Евр. 1:1-3а).

Най-висшето и окончателно саморазбулване на Бога е „самият Бог, въплътен в Исус Христос, нашия Господ“, за Когото Йоан пише: „В начало беше Словото; и Словото беше у Бога; и Словото беше Бог. И Словото стана плът и живя между нас; и видяхме славата Му, слава като на Единородния от Отца, пълно с благодат и истина. Никой никога не е видял Бога; Единородният Син, Който е в лоното на Отца, Той Го изяви“ (Йоан 1:1,14,18).

Следователно именно Живото слово на Бога е съвършеното откровение на Отца. Всъщност е трудно да проумеем как една божествена Личност може наистина да бъде изявена на човешки личности по друг начин освен чрез въплъщение, т.е. приемането на човешко естество. Личният Бог може да бъде познат само чрез личностни очертания. Най-великото от всички Божии действия е обобщено от ап. Павел, когато той казва: „Бог в Христос примири света със Себе Си” (II Кор. 5:19).

3. Божието откровение в Писанието

На това с право може да се отвърне: „Но откровението на Бога в историята и в Неговия Син е станало преди много векове. Как можем днес да познаем Господа?” Отговора откриваме в писаното Слово, което е вдъхновено описание на Божиите могъщи дела и вдъхновено тълкуване на изкупителния живот, смърт и възкресение на Господ Исус Христос.

а. Книга за всички векове. Книгата, която донася това знание до нас, е Библията, Свещеното Писание, Божието Слово. По някогашните думи на президента Удроу Уилсън, ние знаем, че Библията е Божието Слово, защото установяваме, че тя е ключът към собственото ни щастие, собствения ни дълг и смисъла на живота. Божият Дух идва при нас чрез Писанието и ни изправя лице в лице със Своето благовестие.

Библията е много стара Книга и все пак отправя послание към нашата епоха също толкова ясно и подходящо, както през шести век пр.Хр. или през първи век сл.Хр. Тя е винаги навременна, защото истината ѝ е извън времето. Човешкото естество, което е описано в нея с такава откровеност и точност, не се е променило през вековете, нито е станало по-различно Божието действие в човешкия живот.

Един по-внимателен поглед ни показва, че Библията всъщност е свещена Библиотека от шестдесет и шест книги, тридесет и девет от които са написани преди Христос и съставляват Стария Завет, а двадесет и седем са в Новия Завет, написани в рамките на петдесет-шестдесет години след времето на нашия Господ. Книгата казва за себе си, че „святите човеци са говорили от Бога, движени от Святия Дух” (II Петър 1:21).

б. Човешката страна на Библията. Това ни разкрива два много чудни факта за Библията. Първо, свети човеци са говорили и писали Божието Слово. Тъй като, нали разбирате, ако Бог е искал да говори на хора, Той е имал нужда да говори чрез хора

на език, който можем да разбираме, с употребата на понятия, които се изграждат в човешкия опит.

Тези святи Божии човеци идват от всякакви обществени про- слойки и професии. Те са овчари, свещеници, пророци, царе, земеделци, рибари. Някои са богати, други – бедни. Някои са високо образовани, други не са учили в училищата. Думите, които използват, произтичат от собствения им опит и те пишат в най-различен стил.

Следователно човешката страна на Библията е един от главните ѝ източници на сила. Тази книга ни говори на език, който не можем да сбъркаме. На нейните страници откриваме отразени типовете личности, които представляваме самите ние. Бързите и бавните, импулсивните и предпазливите, интелектуалецът, човекът на действието, човекът на дълбоките чувства – какъвто и да е особеният ни темперамент или характер, можем да намерим себе си на страниците на Словото.

в. Божествената страна на Библията. Но човешката страна на Библията е само половината истина. Неповторимостта на Писанието не е в човешкото му „тяло“, а в божествения Дух, Който вдъхновява авторите и Който използва истината, за да ни доведе до Бога. Макар че тези, които са писали, са били святи Божии човеци, те са писали и говорили, движени от Божия Дух.

Тук откриваме великолепно сходство между писаното Божие Слово в Библията и живото Слово, т.е. личността на Господ Исус Христос. Вече видяхме в първа глава на Евангелието от Йоан, че Исус е описан като Словото. В началото Той е у Бога и Той е Бог. При все това става плът и живее между нас, и виждаме славата Му, слава като на Единородния от Отца.

Сега главната Фигура на християнската вяра е Бог в човешки образ, Богочовекът Исус Христос. В следващата глава ще видим, че Той е цялостно и съвършено човешко същество – напълно човек. Но Исус е също пълнотата на Божеството – напълно Бог. Целият Му земен живот е абсолютно сливане и единство на човешката и божествената същност. Това, че е човек, не Го прави по-малко Бог. Това, че е Бог, не Му попречва да навлезе напълно в човешкия опит с изключение на греха.

По същия чудесен начин откриваме сливането на човешкото и божественото в Библията. Това, че земните ѝ автори са били хора като нас, не я прави по-малко Божие Слово. Това, че

е божествена по своето вдъхновение, че нейното подготвяне е направлявано и опазено от заблуда от Духа на истината, не ѝ пречи да ни среща на собственото ни ниво и да съди греха и неправдата сред нас.

г. Библията като Божие Слово. Но трябва да изтъкнем и друго. Точно както Христос е бил всестранно Богочовек, така и Библията в своята цялост е Божието Слово. Тоест Исус не е бил отчасти човек и отчасти Бог. Той е бил напълно Бог и напълно човек, във всяка частица на Своето същество. Така и Библията в своята цялост е Божието Слово чрез хора до човека.

Има такива, които обичат да казват, че Библията не е Божието Слово, а съдържа Божието Слово. Но това незабавно лишава Книгата от нейния авторитет по отношение на човешкия живот и мисъл. Понеже кой трябва да посочи каква част е и каква част не е Божие Слово? Тоест ако разсъждаваме за Библията само като съдържаща Божието откровение, веднага издигаме собствения си разум или инстинкт, или преценка, за да реши колко от писаното е наистина Божие Слово и колко е просто човешката черупка, в която се съдържа ядката.

И така намираме някои, които биха изрязали една част, и такива, които биха изрязали друга. Някои биха пропуснали историята за Сътворението, други – разказа за Грехопадението. Мнозина биха искали да се отърват от пасажите, в които се говори за чудеса. Когато всички критици свършат с изрязването и отстраняването на онова, което всеки от тях смята за човешка обвивка, не остава много.

Вероятно част от проблема тук е, че сме склонни да мислим само с оглед на собственото си поколение и собствените си начини, по които гледаме на нещата. Забравяме, че Божието откровение в Библията е дадено на целия човешки род – на всички хора навсякъде и във всички епохи. Понякога нетърпеливо смятаме, че Божието Слово трябва да ни се предаде според нашите мисловни модели от двадесети век. Истината, която забравяме, е, че макар всички книги на Библията да са написани за нас, всяка е писана до хора, които са живели през изминалите векове, и че Бог е обичал тези хора и е държал на тях толкова, колкото държи на нас и ни обича. Голяма част от съдържанието на Стария Завет ще придобие нов смисъл, ако помним това.

д. Хора на една Книга. От всичко казано дотук следва едноединствено практическо заключение. Ако Библията е Божието

Слово, тогава ние трябва да я познаваме по-добре и да я обичаме повече от всяка друга книга. Подобно на Джон Уесли, всеки от нас трябва да реши да бъде „човек на една Книга” – не че няма да четем или изучаваме други книги, но всяка друга ще бъде правилно съпоставяна с истината, достигнала до нас чрез Писанието.

Един от древните Божии творци поставя въпроса: „Как ще очисти младежът [или, разбира се, девойката] пътя си?” После разкрива отговора: „Като му отдава внимание според Твоето слово. От все сърце Те потърсих; недей ме оставя да се заблудя от заповедите Ти. В сърцето си опазих Твоето слово, за да не съгрешавам пред Теб” (Пс. 119:9-11).

Вярваме в един вечно съществуващ, безкраен Бог, върховен Владетел на вселената; че само Той е Бог, съзидателен и управляващ...¹

Вярваме в пълната боговдъхновеност на Свещеното Писание, под което разбираме шестдесет и шестте книги на Стария и Новия Завет. Вярваме, че те са дадени чрез божествено вдъхновение и безпогрешно разкриват Божията воля за нас относно всичко необходимо за спасението ни, така че онова, което не се съдържа в тях, не трябва да се налага като постулат на вярата².

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. По какъв начин вярата изисква посвещение?
2. Защо не е достатъчно просто да бъдем искрени в това, което вярваме?
3. Коя е най-добрата основа за поддържане на истината, че Бог реално съществува?
4. Изложете някои от тезите, които правят вярата в Бога разумна?
5. По какви начини може да се каже, че Бог разкрива Себе Си на човека? Какво е мястото и стойността на всеки от тях?
6. Какво се има предвид под „човешката страна на Библията”? А под „божествената страна на Библията”?
7. Кое е главното възражение срещу изказването, че Библията „съдържа Божието Слово”?

1. Constitution of the Church of the Nazarene. Part One, Articles of Faith, Article I.

2. Ibid. Article IV.

УБЕЖДЕНИЯ ЗА ТРИЕДИННИЯ БОГ

В предната глава видяхме, че религиозната вяра има за свой обект най-висшата Личност, която познаваме като „Бог”. Видяхме също, че Богът на нравствена вселена като тази, в която живеем, със сигурност ще изявява Себе Си на Своите творения. Това, твърди християнинът, става чрез делата на Бога в историята, чрез изпращането на Неговия Син на света и в Библията, като Духът на Истината, под Чието вдъхновение е написана, я прави жива за нас.

Тогава какво можем да вярваме за Бога? Един човек бе казал, че за него Бог е някакъв „продълговат, неясен образ”. Но вярата не е резултат от старанието ни да напишаме Бога. В най-истинския си смисъл тя е нашият отклик на откровението от Бога, когато Той ни изправя лице в лице със Себе Си в Христос чрез Своя Дух. Това накратко имат предвид християните, когато говорят за Троицата.

БОГ И ОТЕЦ НА НАШИЯ ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС

Нищо по-важно не е казвано някога за Бога от това, че Той е „Бог и Отец на нашия Господ Исус Христос” (Еф. 1:3). Всички лъчи на истината, озарявали страниците на Стария Завет, се сливат и съсредоточават в една-единствена ярка светлина в лицето на Исус Христос. Той ни показва какво представлява Бог. Понеже Богът на Библията е Богът, Който е като Христос.

1. Бог на святата любов

За Бога са писани и говорени много неща, които ни помагат да разберем Него и пътищата Му по отношение на хората. Навсякъде в Писанието се заявява, че Той е безкраен Дух; вечен като съществуване, т.е. без начало и без край; непроменим и съвършен; всеприсъстващ и всемогъщ; всезнаещ, всемъдър и вседобър; Бог на справедливостта, истината и благодатта. Той е единственият върховен Господ на историята, Който се намира в

положението да съди всички човешки грехове – национални и лични. Но освен всичко това е Бог на святата любов. Тази е истината, която виждаме, когато мислим за Исус. „Който е видял Мен, видял е Отца – казва нашият Спасител в паметната гл. 14, ст. 9-10 на Евангелието от Йоан. – ...Думите, които Аз ви казвам, не ги говоря от Себе Си; но Отец, който пребъдва в Мен, върши Своите дела”.

Това, че Бог и Отец на нашия Господ Исус Христос е Бог на святата любов, обобщава ученията и на Стария, и на Новия Завет. В известен смисъл Божията святост се откроява повече в Стария Завет, а Божията любов – в Новия. Но разликата не трябва да бъде преувеличавана. Старият Завет оповестява Божията любов: „Наистина те възлюбих с вечна любов” (Йер. 31:3). Новият Завет ни разкрива колко голяма е тази любов: „Защото Бог толкова възлюби... че даде Своя Единороден Син” (Йоан 3:16). Също така Новият Завет оповестява Божията святост: „но както е свят Този, Който ви е призовал, така бъдете святи и вие в цялото си поведение” (I Петър 1:15), дори като цитира великото изявление на Стария Завет: „Бъдете святи, защото Аз, Господ, вашият Бог, съм свят” (Лев. 19:2).

Нито пък можем да допуснем да бъдат разделени тези две понятия – святостта и любовта. Святостта без любов би ни оставила с един Бог на съда и гнева. Любовта без святост не би превърнала Бога в нещо много по-различно от благородно чувство. В съчетанието на святостта и любовта най-ясно виждаме „Бог и Отец на нашия Господ Исус Христос”.

2. Божията святост

Всички усилия да се опише Божията святост се удрят в ограниченията на човешкия ни опит. В божествената святост има величествено сияние, което е почти равнозначно на самия Бог. Постоянен упрек за всяка лекомислена фамилиарност е благоговейното страхопочитание, с което древните хора са гледали на „Святия Израилев”.

Святостта на Бога предполага непрестанната Му враждебност към всичко, което е греховно и оскверняващо. „Очите Ти са много чисти, за да гледаш злото, и не можеш да погледнеш извращението” (Ав. 1:13). Святостта на Бога също означава, че Той оказва неотслабваща подкрепа на праведността, истината и почтеността. Исус се моли за учениците Си в това, което наистина може да се нарече Господната молитва – в седемнадесета

глава на Йоан: „Аз идвам при Теб, Отче святи; опази в името Си тези, които си Ми дал, за да бъдат едно, както сме и Ние едно” (ст. 11). В някоя от следващите глави ще отбележим, че и двете посочени страни на святостта на Бога присъстват в святостта, към която Той призовава Своя народ (I Сол. 4:7). Налице е и вътрешно очистване от нечистотата и греховните стремежи, и получаване на помазание за служение и праведен живот.

3. Божията любов

Увереното твърдение на апостол Йоан (I Йоан 4:16) е, че Бог е любов. Цялата благодат на Бога и всичките Му дарове произтичат от този факт. Именно божествената любов става причина за сътворението на човека, поражда плана за изкуплението на хората, когато грехът нарушава Божието първоначално намерение, и изпраща Божия Син на света да помири човешкото семейство с Отца. „Бог препоръчва Своята любов към нас в това, че когато още бяхме грешници, Христос умря за нас” (Римл. 5:8). „В това се състои любовта – не че ние сме възлюбили Бога, а че Той възлюби нас и прати Сина Си като умилоствение за греховете ни” (I Йоан 4:10).

Бог не може да не бъде любов. Дори това, което в Писанието е обрисувано като гняв на Бога, е израз на Неговата любов. Противоположното на любовта не е гневът, а омразата. Гневът е другата страна на любовта, неотслабващата съпротива на Бога срещу онова, което унищожава тези, които Той обича.

Веднъж един баща чул двамата си малки синове да водят сериозен разговор. По-големият се карал на по-малкия: „Ако се държиш лошо, татко няма да те обича”. Бащата повикал момчетата при себе си. „Това не е точно така – казал той. – Когато сте добри, татко ви обича с любов, която го прави щастлив. Когато сте непослушни, той ви обича с любов, която го натъжава”. Фактът, че Божията любов е справедлива и свята и наказва злото, не я прави по-малко любов. Всъщност, всичко по-малко от това въобще няма да е истинска любов. Да оставиш греха да вилнее и злото да остава безнаказано, би било нехайно безразличие, а не действителна любов.

ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС, НАШАТА НАДЕЖДА

В сърцевината на Библията се извисява фигурата на Господ Исус Христос. Това, което Той е и което е поучавал, са пробните камъни, според които всяко убеждение, спадащо към християнската вяра, трябва в крайна сметка да се тълкува.

Има обаче нещо за Исус, което е нужно да бъде казано, за да предизвика думи на възхищение и уважение. Даже онези, които се отнасят със съмнение към религията въобще, бързат да оценят високо личността и характера на Исус.

Но християнското убеждение за Христос означава много повече от общо одобрение на онова, което Той е вършил и поучавал. „Какво мислите за Христос?“ (Мат. 22:42) е въпрос, който стига направо до сърцевината на вярата, изповядвана от всеки един, и разделя вярата от неверието. Да бъдеш християнин, означава нещо повече от това да имаш правилни възгледи за Исус, но едва ли може да означава нещо по-малко.

В действителност онова, което знаем за Христос интелектуално, зависи от свидетелството на Писанието. Взето като цяло, това свидетелство е ясно и безспорно и разкрива два велики факта относно личността на Господ Исус Христос. Споменахме ги в предната глава като такива, които изобразяват две големи истини за самата Библия, но сега трябва да се върнем, за да ги разгледаме отново.

1. Съвършена човешка същност

Първият от тези велики факти в свидетелството на Библията за Христос е Неговата съвършена човешка същност. Той не е бил наполовина човек и наполовина Бог. Бил е изцяло човек, дотолкова че да може да „състрадава с нас в нашите слабости“ и да бъде „във всичко изкушен като нас, но пак без грях“ (Евр. 4:15).

Никога не бива да изпускаме това от поглед. Единственият начин, по който Бог е можел истински да се разкрие, е бил да приеме вида на човешкото естество и в лицето на Своя Син да ни покаже както Своята същност, така и какви би искал ние да бъдем. Някое небесно създание е можело да съобщи изискванията на Закона, но Божията благодат и любов са щели да се възприемат само когато бъдат изявени в жив човек. Нямало е начин да бъдем помирени с Бога, освен ако нашето Помирение не е споделяло природата ни и не е можело да стисне както ръката на Отца, така и нашите ръце.

2. Богоравната същност на Христос

Другият велик факт, за който свидетелства Библията, е богоравната същност на Христос. Не е достатъчно да говорим за „божественост“, тъй като в библейски времена има много „божества“ и гражданите на средиземноморския свят се покланят

на много „богове”. Ако ранните християни бяха готови да се примирят с „божествеността” на Исус, нямаше да бъдат преследвани – понеже там, където са налице много богове, винаги има място за още един. И дори днес има хора, които говорят много за „божествеността” на човека или „божествената искра” във всяка човешка душа.

Християнското твърдение за Исус е, че Той е наистина Бог, и именно за вярата в Неговата богоравна същност дават живота си светии и мъченици. Те с радост заемат своето място в „църквата на Бога, която Той придоби със Собствената Си кръв” (Деян. 20:28). Тези верни последователи говорят за „тайната на благочестието: Този, „Който бе явен в плът, потвърден чрез Духа, видян от ангели, проповядван между народите, повярван в света, възнесен в слава.” (I Тим. 3:16). Те живеят с надеждата за „славното явяване на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос” (Тит 2:13); говорят за Него като Словото, което в началото е у Бога и което е Бог (Йоан 1:1), и Му се покланят като „Господ мой и Бог мой” (Йоан 20:28).

Тази велика вяра се подсилва от факта, че Исус не се появява на света чрез естествените детеродни процеси, а е роден от девица посредством силата на Святия Дух. Онези, които оспорват девственото зачатие на Христос, трябва да размислят добре над оставащата възможност, тъй като Писанието разкрива недвусмислено ясно, че Йосиф не е бащата на нашия Господ. Звучи невероятно Бог да позволи въплъщението на Христос да стане по начина, който предполага единствената алтернатива на девственото зачатие.

3. Целта на Въплъщението

Защо, трябва да попитаме, Бог така приема човешки вид и в лицето на Своя Син нахлува в човешката история, като разделя вековете рязко на две – пр.Хр. и сл.Хр. – според онова, което бе наречено неустоимата „логика на календара”? Не можем да намерим по-добър от класическия отговор, даден от ап. Павел и цитиран по-горе: „Бог в Христос примири света със Себе Си” (II Кор. 5:19).

Тук в осем думи са събрани томове богословие. Голямата трагедия на човешкия грях е донесла отчуждение от Бога. Трябва да бъдат задоволени справедливите изисквания на нравствения закон, закон, според който след греха идва смърт също толкова сигурно и неизбежно, както нощта следва залеза на слънцето.

Като става нашият Принос за грях, без да има собствен грях, за който да умре; чрез смъртта Си на Кръста, която осигурява приемлив заместител на наказанието за греховете ни; чрез Своето възкресение за нашето оправдание, Господ Исус Христос става Спасител на всеки, който вярва в Него.

4. Вярата в Христос

Тези последни думи ни насочват към една мисъл, която трябва да претеглим внимателно. Никъде в Писанието не се обещава вечен живот на хората, които имат правилни представи за Христос, колкото и важни да са подобни представи. Винаги думите са: „Повярвай в Господ Исус Христос и ще се спасиш” (Деян. 16:31).

Защото вярването може да означава две неща. Може да значи само: „да смятам за истинни определени представи за”. Или пък може да означава, както всъщност и трябва: „да имам такива представи за, че да посветя живота си на”. Вярата не е просто въпрос на разум. Тя е действие на волята. Означава упование, посвещение, избиране като ръководно начало на живота.

Следователно вярата в Христос е спасителна, когато води към предаване на индивидуалния човешки живот на Неговата воля и пълно упование в силата Му да спасява. Но резултатите от вяра като тази в нашия живот не са само това, което ние правим с нея, но също онова, което Той върши в нас. А Той действа в нас чрез Своя Свят Дух.

СВЯТИЯТ БОЖИ ДУХ

Когато се изправя пред перспективата на Кръста, Исус казва на учениците Си за смута и сърцесъкрушението, които ще им причини заминаването Му. Но заедно с тези предупреждения Той дава някои от най-великите Си обещания. „Аз ще поискам от Отца – казва Исус – и Той ще ви даде друг Утешител, за да бъде с вас вовеки – Духа на истината, Когото светът не може да приеме, защото не Го вижда, нито Го познава. Вие Го познавате, защото Той пребъдва с вас и във вас ще бъде” (Йоан 14:16-17). Именно към убежденията за Святия Дух се обръщаме на следващо място при проучване на Убежденията от най-голямо значение. Би било трудно да се сетим за други, които да са от по-голямо значение за това, как практически водим своя християнски живот.

1. „Друг Утешител”

Христос казва за Духа, че ще бъде друг Утешител. Думата тук понякога се превежда „Застъпник” или както означава в оригинала: „Един, Който е повикан редом да помага”.

Дори по-старата английска дума за „Утешител” („Comforter”) има интересна дълбочина на значението, когато е приложена към Божия Дух. Тя не означава: „Един, Който дава успокоение или утеха в скръбта” – каквото би ни говорила днес. По-скоро е взета от две латински думи: *com*, която означава „с”, и *fortare*, от която идват нашите „форт” и „фортификация” и която означава „да укрепя или да облека със сила”. В такъв случай Утешителят е Един, Който идва с мощ, за да направи християните силни.

Ще видим в следващата точка, че християнското учение за Троицата означава признаване на три божествени Личности в едно естество или Божество. Третото Лице на Троицата е Святият Дух.

Следват две съществени положения. Първото е личностната същност на Божия Дух.

2. Личностната същност на Духа

Никога не е правилно да се говори за Святия Дух като за „То” (англ. „It”: местоимение за неодушевени предмети и понятия – б. пр.), въпреки че това откриваме в стария английски превод на Библията, Кинг Джеймс, поради граматични причини (напр. Римл. 8:16). Тъй като, вижте, на гръцки език съществителното „Дух” е в среден род и затова местоимението е съгласувано. Но ние трябва винаги да сме внимателни да използваме местоимението „Той”, когато говорим за Святия Дух. Той е също толкова божествена Личност, колкото е Исус или Бог Отец.

Друг момент е употребата на названието „Holy Ghost” (англ. „ghost”: „дух”, но днес също „привидение, призрак” – б. пр.) в изданието на Кинг Джеймс. Когато цитираме Библията, трябва да внимаваме да я цитираме точно и това означава да използваме думите така, както са преведени. Но е добре да си спомним, че понятията имат склонността да променят значенията си през вековете. Това се е случило с немалко думи, чието значение е било много по-различно от днешното тогава, когато преводът Кинг Джеймс е бил направен – през 1611 година. Поради тази причина е по-добре да използваме съвременната английска дума за „дух”, когато говорим за Господния Дух.

В Библията се употребяват значителен брой различни имена и названия за Третото Лице на Троицата. В Стария Завет за Него се говори като за „Божия Дух” или „Господния Дух”. Във втория стих на Библията се представя творческото Му дело и се казва: „Божият Дух се носеше над водата” (Бит. 1:2).

В Новия Завет Той е наречен „Святия Дух”, „Утешителя”, „Христовия Дух”, „Духа на истината”, „дух на осиноwienie”, както и „дух... на сила, любов и себевладение”.

3. Богоравната същност на Духа

Второто основно положение, което трябва да разгледаме за Святия Дух, е Неговата богоравна същност. Във връзка с това Библията учи, че да излъжеш Святия Дух, означава да излъжеш Бога (Деян. 5:3-4); Той е вечен, както са Бог Отец и Бог Син (Евр. 9:14); Църквата използва начини за кръщение и благославяне, при които имената на Отца, Сина и Святия Дух са употребени заедно като аналогични и равностойни (Мат. 28:19; II Кор. 13:14).

4. Духът и християнският живот

Но сега трябва да насочим погледа си към мястото, което тази Божествена Личност заема в християнския начин на живот. Важността на Нейната роля може да се обобщи, като кажем, че цялата връзка между Бог Отец и Христос Исус, от една страна, и човешката душа, от друга, се осъществява чрез Святия Дух.

Исус излага това ясно в последния Си дълъг разговор със Своите ученици, предаден в Йоан, от 14 до 16 гл. включително. Святият Дух ще заеме мястото на Учителя в живота на християните (14:18); Той ще ги научи на всичко и ще им напомни онова, което Христос е учил (14:26); Той ще ги вдъхновява за свидетелстване относно Христос (15:26-27) и за християните е по-добре да имат Духа при себе си, отколкото действителното присъствие на Господ Исус в плът (16:7).

а. Неговото всеобхватно дело. Следователно можем да видим, че въобще не съществува духовен живот без Божия Дух. Преди да повярваме, ние сме изобличавани от Святия Дух (Йоан 16:8). Истинският християнски живот започва с раждането от Духа (Йоан 3:5-6). Имаме нужда не само да бъдем родени от Него, но и кръстени с Него (Мат. 3:11). И през целия си християнски живот вярващият продължава да бъде воден от Духа (Римл. 8:14).

б. Божествената изпълнителна власт. Ето защо д-р Даниъл Стийл нарича Святия Дух „Изпълнителната власт на Божеството”. Той илюстрира учението за Троицата, като изтъква, че във всяко държавно управление, съществуват три функции или пълномощия. Налице е законодателната функция, олицетворявана от Конгреса в управлението на САЩ. После имаме съдебна функция, която откриваме в съдилищата на страната. И накрая, съществува изпълнителната функция, представлявана от президента и неговия кабинет.

Така и в Троицата имаме Бог Отец, Законодателя. Имаме Исус Христос, Неговия Син, божествения Съдия на цялото човечество. И имаме Господния Дух, Изпълнителната власт.

Също както всички взаимоотношения между отделните граждани и държавното управление и всички действия на държавното управление по отношение на отделния човек се осъществяват чрез изпълнителната власт, така и Святият Дух е Този, Който на практика изработва в човешкия живот волята и плана на Бога.

в. Непростимият грях. Без съмнение това е причината, поради която единственият непростим грях, споменат в Библията, е богохулството срещу Святия Дух (Мат. 12:31). Да извършиш такъв грях, означава да откъснеш душата си от всякаква възможна връзка с Бога и Неговата благодат. Тъй като, така да се каже, жицата е прерязана, никакви послания за помощ и никакви отговори за прошка не могат да се изпращат или получават.

Следователно е изключително важно да поддържаме благоговейно отношение към Святия Дух. Чрез Него и делото Му вътре в нас до нас достига онова, което Христос, нашият Господ, е спечелил на Кръста за нас. Правилните убеждения за Духа са жизнено важна част от християнската съвкупност от Убеждения с най-голямо значение.

ТРОИЦАТА

Намерихме за невъзможно да говорим за Бога на Библията, без да употребим понятията Триединен и Троица. Тази трудна истина трябва да обмислим накратко сега. В нея е фокусирано отчетливо великото убеждение на историческото християнство, което свързва в едно вярата ни за Бога, за Христос и за Святия Дух. Това е твърдото разбиране, че Бог е Три в Едно: че Бог Отец и Бог Син, и Бог Свят Дух са три Личности в едно ес-

тество. Няма трима Богове, а единственият Бог съществува като Отец, Син и Свят Дух.

1. Основата за истината

Няма полза да се преструваме, че можем съвършено да обясним всичко, свързано с учението за Троицата. Но ще ни е от помощ да помним, че тази велика истина не е теоретична или абстрактна концепция, съчинена да озадачава ума – нещо като религиозен тест за интелигентност. Тя по-скоро произтича от практическия живот и вяра на християнската общност. Резултат е от съчетаването на три големи факта: първо, единството на Божеството; второ, богоравната същност на Господ Исус Христос; трето, личностната и богоравна същност на Святия Дух. Никой от тези факти не може да бъде изоставен, ако не искаме да се откажем от вярата на Новия Завет. Именно нуждата да ги съчетаем и държим в правилно равновесие дава начало на учението за Троицата.

2. Границите, които трябва да бъдат спазвани

Истината, която се стремим да схванем, е, че Бог е с едно естество или същност и с три личности. Повечето обяснения често жертват или единството, или троичността. Тоест те имат склонността да представят или трима Богове, или един Бог с три проявления или действия. Никоя от аналозиите ни, колкото и да е полезна, не изглежда съвсем подходяща: независимо дали управленческа, психологическа, физическа или биологическа. Тук, както и навсякъде другаде в сферата на вярата, когато обяснението като че ли ни убягва, ние трябва още по-твърдо да се придържаме към фактите. Това не е извинение да не използваме главите си и да не размишляваме усърдно за християнската вяра, но определено ни предупреждава да не се преструваме, че сме непогрешими в тълкуването си. Умът, който не разсъждава смирено за божественото, почти със сигурност греши.

Като имаме предвид това предупреждение и в тези граници можем да отбележим, че всяко държавно управление се състои от три функции, както беше заявено по-горе: законодателна, съдебна и изпълнителна. В подобно описание са налице не три управления, а едно. Всяко човешко същество се оказва триединно – с ум, с воля и с чувства, които изграждат психологическо единство. Всяко лъчисто физическо тяло, например слънцето, съществува в пространството като гравитационен център, който излъчва светлина и топлина. И накрая, всеки биологичен орга-

низъм притежава висок порядък на единство. Но това е единство на множествеността: много органи и клетки, които споделят един-единствен живот.

Вярваме в един вечно съществуващ, безкраен Бог, върховен Владетел на вселената; че само Той е Бог, съзидателен и управляващ, свят по естество, качества и цели; че Той, като Бог, е Триединен по същество, разкрит като Отец, Син и Свет Дух³.

Вярваме в Исус Христос, Второто Лице на Триединната Божествена същност; че Той вечно е бил едно с Отца; че се е въплътил чрез Светия Дух и се е родил от Дева Мария, така че две цели и съвършени естества, а именно Божието и човешкото, по този начин се съединяват в една личност, която е същински Бог и същински човек, Богочовек.

Вярваме, че Исус Христос е умрял за нашите грехове и че наистина е възкръснал от мъртвите и отново е приел Своето тяло заедно с всичко, свързано със съвършенството на човешкото естество, с което естество се е възнесъл на небето и там е ангажиран с ходатайство за нас⁴.

Вярваме в Светия Дух, Третото Лице на Триединната Божествена същност; че Той винаги присъства и резултатно действа в Христовата Църква и заедно с нея, като убеждава света за грях, новоражда онези, които се покаят и повярват, освещава вярващите и упътва към всяка истина в Исус⁵.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. Какво е отношението между святостта и любовта на Бога?
2. Обсъдете защо е важно да се държи в правилно равновесие вярата в човешката и в богоравната същност на Исус Христос.
3. Какво е значението на девственото зачатие на Христос?
4. Каква е причината, поради която трябва да сме внимателни винаги да говорим за Светия Дух като за „Той“?
5. Какво е мястото на Светия Дух в християнския живот?
6. Какви три факта се съчетават в учението за Троицата?
7. Кои противоположни опасности трябва да се избягват, когато размишляваме за триединния Бог?

3. Ibid., Article I.

4. Ibid., Article II.

5. Ibid., Article III.

УБЕЖДЕНИЯ ЗА ИЗКУПЛЕНИЕТО

Няколко пъти в предишни глави загатнахме, че Божията цел за човешките същества е спасение. „Изкуплението” е друга дума за това. Английската дума за „изкупвам”, *redeem*, буквално означава „купувам обратно” или „възвръщам”; „придобивам освобождение, например от плен, чрез плащане на откуп”. Повнимателен поглед към понятието така, както е използвано в цялата Библия, показва, че то включва три елемента: жертвата, която трябва да бъде откупена, състоянието или положението, от което е нужно да бъде изкупена, и средството или цената, чрез която се осигурява освобождение. Тези трите ще служат като подразделения на настоящата глава.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ЧОВЕКЪТ?

Божията голяма грижа и цел през вековете е свързана с човешкия род. За да разберем изкуплението, трябва да знаем нещо за тези, които са неговите обекти. След Бога човекът е най-важната тема в Библията. Битие ни запознава първо с Бога в Неговото творческо дело. Но повествованието веднага се насочва към човешкото естество и мястото на човечеството в Божието сътворение. Някой е отбелязал относителната важност на човешката душа във връзка със създадения свят: „В Битие са отделени две глави на сътворението и четиринадесет на Авраам”.

1. Произходът на човека

Този древен разказ за човека в началото на Битие поправя много погрешни представи за човешкото естество. Той завинаги отстранява всички натуралистични философии, които не смятат човека за нещо повече от последния продукт на еволюционен процес, с малко по-висше структурирана централна нервна система от животните.

Интересно е да се отбележи, че има само три места в първата глава на Битие, в които е използвана думата „сътворявам” (виж СИ за най-точен български превод – б. пр.). Всичките други Бо-

жии дела са описани с употребата на думите „направи” (СИ: „създаде” – б. пр.) или „да бъде”. Трите „сътворения” са материалната вселена (ст. 1), съзнателният живот (ст. 21) и човешкото същество (ст. 27).

Библията признава факта, че физическите ни тела са направени от пръст от земята. Истински важният елемент на човешкото естество се намира в думите „дух” и „душа” – тъй като Бог вдъхва в ноздрите на Адам жизнено дихание (буквално: „духа на живота”); „и човекът стана жива душа” (Бит. 2:7).

2. Божият образ в човека

Именно в сферата на духа и душата ние носим Божия образ. Точно това ни прави нещо повече от животните; прави ни, всъщност, граждани на два свята. Във физическо, биологическо отношение живеем в света на природата и нашият телесен живот е поддържан от същия род процеси, които поддържат живота на животните. В умствено, духовно отношение живеем в едно по-висше царство, в което имаме способности далеч над притежаваните от всеки друг жив вид.

Макар да е вярно, че грехът е помрачил нравствения образ на Бога в човешката природа, човекът все още запазва голяма част от естествения Божи образ в способността си да разсъждава разумно и да прави реален избор. Ако това го нямаше, не само щяхме да сме изгубени завинаги далеч от Бога, но и нямаше да можем да откликнем на благодатта Му, когато ни бъде предложена.

3. Гражданство в два свята

Това, че ние като човешки същества имаме гражданство в две царства, причинява голяма част от напрежението и натиска, който чувстваме върху себе си. Притеглянето на физическото и естественото е много силно. Някои водят живота си почти изцяло на равнището на задоволяване на чисто животински нужди и апетити.

От друга страна, почти е невъзможно едно човешко същество да бъде напълно удовлетворено да живее като растение или животно. Налице е притеглянето на духовния свят и натискът на един понякога неясно усещан, но винаги реален нравствен закон. От цялото земно творение само човекът е подвластен на усещането за „трябва”.

4. Естеството на човешката свобода

Едно от по-новите увлечения в изследването на човешката природа е познато като „детерминизъм“. Изразена по множество начини, тази идея гласи, че хората са продукти на своята наследственост и обкръжение и че техните действия са резултат от начина, по който външни сили си играят с тях. В своята крайна форма този възглед се превръща във фатализъм и води до пасивно отстъпване пред обстоятелствата.

Нищо не може да бъде по-далеч от истината за човека, която откриваме в Писанието. Библията не отрича силата на греховните наклонности или факта, че сме от пръст. Но тя със сигурност мощно утвърждава факта, че имаме свобода на избора. Божията благодат, която предоставя сила, е дадена на всички и прави възможно да се издигнем над робуването на плътта и обстоятелствата.

5. Правилната цел на човешкия живот

Тясно свързана със заблудата на детерминизма е представата, че въпросите за доброто и злото в човешкия живот получават своя отговор в зависимост от удоволствието или щастието, което доставят определени форми на поведение. Мнозина днес учат, че всичко в живота, което обещава най-голямо щастие или удоволствие, следва да е добро и правилно.

Срещу това се изправя библейското убеждение, че животът не е бокал, който трябва да бъде пресушен, а мярка, която трябва да бъде изпълнена – че сме тук, на този свят, не за да видим колко можем да вземем от него само за себе си, а за да дадем своя принос и да оставим човечеството поне малко по-добро поради факта, че сме живели. Главната цел на човека не е да бъде щастлив, а да заслужи щастие.

Наистина суровините на човешкия живот могат да бъдат използвани за изграждането на барове на чувствеността и похотта. Но могат също да бъдат употребени за строежа на храмове, посветени на Бога, и за съзиждането на Неговото царство в сърцата на хората. Както някой е писал:

Не е ли странно,
Че принцове, царе
И клоуни отбрани
На циркови арени,

И хора като теб,
 И хора като мен
 Градиме вечността, градиме ден след ден?
 Торба със инструменти
 Тук всеки е получил
 С напътствия учебни,
 Така че ще сполучи
 От своя си живот
 Препънка да скрои
 Или стъпало здраво той тука да положи.

6. Изводите от безсмъртието

Във връзка с това никога не трябва да забравяме ясното наставление както на разума, така и на Писанието, че човекът е същество, на което е отредено да живее вечно. Истинското „аз“, душата, която представлява действителната ни същност, не умира, когато тялото загине. Това добавя ново и истинно измерение към човешкия живот. Едно е да правим всеки свой избор така, сякаш със седемдесетината години, които прекарваме тук, на земята, се изчерпва всичко, и съвсем друго – да вземаме решенията си с оглед на вечността.

Да живеем с оглед на вечността, не означава да бъдем откъснати от света и непрактични. Но определено означава да живеем и постъпваме така, както безсмъртни същества трябва да живеят и постъпват. Никога не можем да измерваме успеха си по това, което оставяме зад себе си. Можем да го измерваме само по това, към което вървим. И именно чрез трупането на „съкровища на небето“ можем най-резултатно да служим на Бога и на настоящата си епоха.

Псалмопевецът е този, който е казал: „Когато гледам Твоите небеса, делото на Твоите пръсти, луната и звездите, които Ти си отредил, си казвам: Какво е човек, за да го помниш? Или човешки син, за да го посещаваш?“ (Пс. 8:3-4) Колко велик и достоен е отговорът му: „А Ти си го направил само малко по-нископоставен от ангелите и със слава и чест си го увенчал. Поставил си го господар над делата на ръцете Си; всичко си подчинил под краката му – всичките овце и говеда, още и животните на полето“ (Пс. 8:5-7)!

ПРОКЛЯТИЕТО НА ГРЕХА: ОТРОВНИЯТ ЗЪБ НА ЗМИЯТА

В началото на главата видяхме, че изкуплението като понятие ни насочва към жертвите, които трябва да бъдат изкупени, и към състоянието или положението, от което е нужно да бъдат избавени. Сега насочваме вниманието си именно към състоянието, в което човекът е изпаднал.

1. Затрудненото положение на човека

Всички наблюдатели на човешкия живот са поразени от странната болест, която измъчва човечеството. В свят, пълен с природни ресурси, достатъчни за мирен и изобилен живот на всички хора в него, вместо ведрина и мир, откриваме ужасите на войната, омразата, похотта, насилието и егоизма.

Това, което беше наречено „затрудненото положение на човека“, се нуждае от обяснение. Защо огромният потенциал на човешкия живот в този свят е толкова повсеместно потискан? Със сигурност трябва да има някакво обяснение за всеобщото нещастие, предизвикано от „нехуманното отношение на човека към човека“.

Библейският отговор – и отново няма по-добър от него – е, че заболяването на душата и духа в човека е резултат от „отровния зъб на змията“. Това е грехът. Порокът е нарушение на природните закони. Престъплението е нарушение на човешките и обществени закони. Грехът е нарушение на Божиите закони. Никой разсъдлив човек няма да отрече, че „всички съгрешиха и не заслужават да се прославят от Бога“ (Римл. 3:23).

2. Произходът на греха

Но противно на мнението на много социолози днес, грехът не е възникнал в бедняшки квартал. Що се отнася до човечеството, той води началото си от една градина – Едемската. И се появява, когато първите родители на човешкия род избират да не се покорят на Божията заповед и под внушението на змията поемат по пътеката на своеволието. От третата глава на Битие чак до края на Откровение свидетелството на Библията е едно и също. Човешкият дух боледува от грях и всичките му решения и действия са белязани от тази дълбоко проникнала зараза.

3. Грехът е двустранен проблем

Понеже, както учи Библията, има два вида грях. Това проличава от самата форма, в която откриваме думата. Тя е използвана

като съществително име в единствено число, „грех“, и обикновено означава положение или състояние на душата, както когато Павел казва в Римл. 6:12: „И така, да не царува грехът във вашето смъртно тяло, за да не се покорявате на неговите страсти“. Употребявана е и като глагол, както когато Исус казва: „Ето, ти си здрав; не съгрешавай вече, за да не те сполети нещо по-лошо“ (Йоан 5:14). Тук тя е свързана с постъпка, действие, нещо, което имаме властта да извършим или да не извършим.

а. Грехът като състояние. Всички се раждаме в греха като положение или състояние – с нравствено естество, лишено от Божията святост и поради това покварено. Някои се озадачават как това греховно състояние може да се предава от поколение на поколение, след като качествата, които придобиваме в хода на своя живот, не се пренасят върху потомството ни.

Отговорът на загадката може да се види отчасти, когато размислим, че в Едемската градина, чрез първия си грех, Адам и Ева изгубват святостта, с която са създадени, която получават чрез Божието присъствие. Те стават покварени, защото са лишени от Божията праведност чрез своя грех – своето непокорство и бунт. Не могат да предадат нещо, което не притежават. Така тяхното потомство е покварено, защото е лишено от праведността, която родителите му нямат.

Разбира се, никой пример не е наистина способен да хвърли пълна светлина върху случилото се с човека в онзи момент. Но всички знаем, че хората, които прахосват имот, донасят бедност на себе си и на децата си. Грехът като положение или състояние е нещо повече от отсъствие на праведност, а има за източник липсата на святост; също както слепотата е резултат от загубата на зрение и тъмнината – от отсъствието на светлина.

б. Грехът като действие или постъпка. После идва проблемът с греховния начин на живот. За греха е дадено следното определение: „поставяне в центъра на нашия живот на собствената ни себична воля вместо Божията себеотрицателна воля“. Библията учи, че същността и сърцевината на греховния живот е неверието. Исус например казва, че Светият Дух ще укори света за грех, „защото не вярват в Мен“ (Йоан 16:9). Много отдавна Херман Шулц е заявил: „Главният корен на греха е неверието, което вижда в Божия дар – а именно в Божията любов – враждебно ограничение“.

Не е ли това едно вярно обобщение? Защо хората нарушават добронамерените и благотворни Божии закони и предпочитат вместо тях собствените си егоцентрични начини на живот? Не е ли защото са водени от подозрително неверие, което ги кара да се съмняват дали Божията воля е наистина добра и да претендират, че човешкият път е по-добър?

4. Съгрешаването като своеволно

Нека обаче да заявим нещо направо. Въпреки безспорния факт, че грехът е толкова често срещан и толкова широко разпространен, нека не попадаме в клопката на мисълта, че да си човек, означава да си грешен. Има два начина, по които хората заобикалят неудобната реалност на греха. Единият е, като го отричат – това е подходът на нерелигиозните хора. Другият начин е възприет от много религиозни хора – като го правят толкова широко понятие, че да съдържа в себе си всякакви грешки и пропуски, дори онези, които са несъзнателни и неизбежни.

Да класифицираме всичко като грях и да твърдим, че никое човешко същество не може да живее без грях, както мнозина постъпват днес, означава фактически да лишим греха от значение. Да говорим, че съгрешаваме всеки ден с думи, мисли и дела, и да имаме представата, че това е подобаваща християнска скромност, е все едно да сме се отдалечили на светлинни години от библейското ударение върху естеството на греха и на спасението от греха.

В Писанието грехът е описан в цялата си ужасна, грозна реалност като бунт, който не счита за нищо святия Божии закон. Грехът винаги предполага избор и воля. Той не е несъзнателен и неволен. И онзи, до когото идва благовестието, но който отказва предлаганото в него избавление от греха, става „виновен за грях против тялото и кръвта на Господа” (I Кор. 11:27), защото чрез постъпката си утвърждава ръководното начало, разпънало Господ Исус Христос.

5. Единствената надежда

Но има един радостен факт относно греха – само един. Той е, че Исус Христос е дошъл да спаси народа Си от греховете му (Мат. 1:21). Чрез действителната сила на Неговия кръст ние можем да получим прошка за житейските си грехове и да бъдем очистени от греха на естеството (I Йоан 1:9). Няма друг лек за болестта на душата. Отровата на змийския зъб е фатална. Но „както Мойсей издигна змията в пустинята, така трябва да бъде

издигнат Човешкият Син и всеки, който вярва в Него, да не погине, но да има вечен живот” (Йоан 3:14-15).

ЦЕНАТА НА ИЗКУПЛЕНИЕТО

Третият елемент при изкуплението е цената или средството за избавление от състоянието на робство на онези, които са държани в плен. Някои съвременници се опитват да отрекат важността на тази част от християнското изкупление, но така бихме изгубили истинската му сила и значение. Ако зададем на новозаветната Църква въпроса: „С какво средство или на каква цена е придобито нашето изкупление?“, има само един отговор: „със скъпоценната кръв на Христос, като на агнец – без недостатък и пречист” (I Петър 1:19).

Тук повече от където и да е другаде навлизаме в самата „светая светих” на християнската вяра. На колене – ето положението, от което трябва да насочваме зора си към Кръста. Всеки друг ъгъл на наблюдение неминуемо ще го изопачи. Факта, че „Христос умря за греховете ни” (I Кор. 15:3), трябва да утвърждаваме с великия апостол без сянка на несигурност. Начина, по който Христовата смърт ни носи нов живот, може да не сме способни напълно да разберем или обясним. Реалността на изкуплението е безспорна. Теориите за него може да не са толкова непоклатими.

1. Кръстът и Божията любов

Трябва първо да изтъкнем нещо и да го изтъкнем толкова ясно, че никой да не може да го разбере неправилно. Изкуплението в Христос е преди всичко най-висшето откровение за любовта на Отца (Йоан 3:16; Римл. 5:8). Полуистина, която скоро става пълна заблуда, представлява схващането, че по един или друг начин Христос е застанал между безмилостния гняв на Отца и злополучния грешник. Малко момиченце се върнало вкъщи след неделното училище и слисало майка си с изявлението: „Мамо, аз обичам Исус, но мразя Бога”. „И какво всъщност искаш да кажеш?” – попитала ужасена майката. „Ами, учителката днес каза, че Бог ни бил ядосан заради нашите грехове и искал да ни изпрати в ада, но Исус умрял вместо нас и не Му позволил. Затова обичам Исус, но мразя Бога”.

Призракът на едно древно богословие витае зад думите на детето. Появява се, когато изпуснем Въплъщението от поглед и оставим само Кръста. Тогава изкуплението се превръща в при-

насяне на съвършен човешки живот в жертва на Бога, спечелване на заслуги или поемане на наказание, като облагите от тези дела могат да бъдат раздадени на човешките същества посредством свещеник или посредством „неотменимите наредби“ на самия Бог Отец. Подобно изопачаване може да се поправи, като кажем отново, както казахме два пъти по-горе: „Бог в Христос примири света със Себе Си“ (II Кор. 5:19). Голгота заема място в целите на Отца (Деян. 2:23) като средството, чрез което Бог изкупва човека за Себе Си.

2. Обхватът на изкуплението

Има поне три големи нужди, на които Христовият кръст отговаря във взаимоотношенията между Бога и човека. Ако ги проумеем ясно, това ще ни помогне да започнем да разбираме цената и обхвата на нашето изкупление. Първата е, че Божият съд над греха не е произволен, така че да може да бъде отхвърлен, ако Бог пожелае, а е резултат от това, което Той е и трябва винаги да бъде като Бог. Втората е, че грехът винаги навестява човешките същества завоалиран, инкогнито, и трябва да бъде разкрито истинското му лице. Третата е, че силите и олицетворенията на злото, които са държали човешкия живот в робство, трябва да бъдат съкрушени, ако искаме да има действително избавление и да управлява силата на божествения Дух. На всяка от тези нужди е необходимо да обърнем внимание за момент.

а. Божественото естество и съдът над греха. Всяко библиейско разбиране за Кръста трябва да започва с внушителното описание на ап. Павел за оправданието чрез Христос Исус: „Когато Бог постави за умилоствивение чрез Неговата кръв посредством вяра. Това направи, за да покаже правдата Си в прощаване на греховете, извършени дотогава, до когато Бог дълготърпеше, за да покаже, казвам, правдата Си в настоящото време и да се познае, че той е праведен и че оправдава този, който вярва в Исус“ (Римл. 3:25-26).

На думата „умилоствивение“ трудно може да се даде ясно определение. Понякога е използвана по начини, които са отдалечени на светлинни години от библиейската истина за изкуплението. От друга страна, тази дума обозначава факта, че Христовият кръст удовлетворява едно дълбоко и основно изискване на Божието естество: „че Той е праведен“ и в същото време „оправдава този, който вярва в Исус“. Кръстът едновременно отстоява и святостта на Бога, и Неговото дълготърпение при опрощаването на греховете.

Символ на това е формата на самия Кръст. Вертикалната му греда изобразява праведността и святостта на Бога, които винаги трябва да водят до съд над греха. Хоризонталната обозначава Божията любов и благодат. Винаги, когато грехът се изправи срещу любовта и благодатта, резултатът е кръст. Кръстът показва, че грехът има цена и че най-голямата цена е платена от самия Бог. На Голгота Бог в Христос понася последствието от човешкия грях и в резултат на това любящият Отец може да прости заради Христос на онези, които се покаят и повярват, и в същото време да запази святостта и справедливостта Си, без които не би бил Бог.

б. Грехът е развенчан. Голгота не само че доказва святостта на Бога и разкрива Неговата любов, но и развенчава човешкия грях. Най-голямата сила на греха се крие във факта, че, както казахме, той идва инкогнито. Маскира се по хиляди хитри начини. Прикрива се зад оправдания, рационални обяснения, обстоятелства и влиянието на другите. Кръстът сваля маската и показва какво зло чудовище е всъщност грехът – показва пълния, отявлен бунт срещу Божията любов, каквото е неговото действително естество.

Не може да видите греха такъв, какъвто е, докато не го разгледате в светлината на Кръста. Мъждивата светлина на общоприетите нравствени критерии на нашето време е „нощ, в която всички крави изглеждат еднакви“. Но святата любов, която сияе от Голгота, помага да проличат всички нюанси в цветовете и разлики в качеството. В мисионерско неделно училище веднъж за Великден работниците раздали на всяко дете по една красива, бяла лилия. Жена забелязала как малко момиче от бедняшки дом гледало лилията си и в същото време сълзи се стичали и образували две светли браздички по недотам чистите му бузи. „Какво има, мила? Не харесваш ли лилията?“ – попитала работничката. „О, харесвам я, тя е прекрасна – отвърнало детето. – Но никога не съм знаела, че аз съм толкова мръсна“.

в. „Христос Победител“. Никой не може истински да проумее новозаветното учение за Кръста, докато не чуе победоносната нотка на тържество над греха, смъртта, дявола и всички началства и власти, която звучи в проповедите на ранната Църква. Тук имаме не поражение в някакъв смисъл, а избавление. Христос не е Жертва на омразата на зли хора или на трагични обстоятелства. Той е Победителят над греха, смъртта и всички

началства и власти на злото, които са държали хората в окови. Кой може да пропусне тържествуващото вълнение в думите на Павел: „И вас, които бяхте мъртви чрез прегрешенията си и необрязаното си плътско естество, вас съживи с Него, като прости всичките ви престъпления; и като заличи противния ни в постановленията Му закон, който беше враждебен към нас, махна го отсрещ нас и го прикова на кръста; и като обезоръжи началствата и властите, изведе ги явно на показ, като възтържествува над тях чрез Него” (Кол. 2:13-15)?

Ето причината, поради която новозаветните автори наблягат толкова неуморно на Христовото възкресение. „Защото ако изповядаш с устата си, че Исус е Господ, и повярваш със сърцето си, че Бог Го е възкресил от мъртвите, ще се спасиш” (Римл. 10:9). Във възкресението на Христос имаме великия знак и печат за най-голямата победа на всички времена. Както някой го е описал, Денят на десанта най-накрая е настъпил. В непревземемата крепост на греха и злото е направен пролом. Противникът продължава да се сражава, но той се бие като неприятел, чието окончателно поражение е подпечатано и сигурно. Всички тиранични сили, които държат хората в робство, са победени от Бога в Христос, Който надделява над тях завинаги със собствените Си действия чрез Своята жертва на Голгота.

Нека да видим тук още нещо. Това не е само победа веднъж завинаги над началствата и властите на злото във вселената. То е началният момент за продължаващите действия на Христос посредством Духа, с които Той разпръсва плодовете от Своята победа до отделни човешки сърца и живот. Победилият Христос е наш Вечен Съвременник. Ние не се покланяме на Христос от разпятието, а на Христос, живия и присъстващ Господ. В Неговата победа тържествуваме – сега над греха, а накрая, когато настъпи Денят на победата, и над смъртта. „И ако обитава във вас Духът на Този, Който е възкресил Исус от мъртвите, то Същият, Който възкреси Христос Исус от мъртвите, ще съживи и вашите смъртни тела чрез Духа Си, Който живее във вас” (Римл. 8:11).

Вярваме, че първородният грях или греховността е онази поквареност на естеството на всички Адамови потомци, поради която всеки човек се е отдалечил твърде много от първоначалната праведност или чистото състояние на нашите прародители преди грехопадението им, станал е Божи противник, няма духовен живот и е склонен да върши зло, и то постоянно. Вярваме

също, че първородният грях продължава да съществува заедно с новия живот на новородения човек, докато не бъде изкоренен чрез кръщението със Святия Дух⁶.

Вярваме, че чрез страданията Си, чрез проливането на собствената Си кръв и чрез Своята похвална смърт на кръста, Исус Христос е направил пълно умилоствение за целия грях на човечеството; вярваме, че това умилоствение е единствената основа за нашето спасение, че то е достатъчно за всеки човек от Адамовия род. По Божията благодат умилоствението действително спасява хората, които не са способни да поемат отговорност, и невръстните деца. То обаче придобива действителен характер за спасението на тези, които са достигнали възрастта за поемане на отговорност, само когато те се покаят и повярват⁷.

Вярваме, че сътворението на човека по подобие на Бога е включвало способността за избор между доброто и злото и че така човекът е създаден нравствено отговорен; че чрез грехопадението на Адам той става покварен и сега не може да се обърне и насочи сам със собствените си естествени сили и дела към вяра и призоваване на Бога. Но също вярваме, че Бог дарява Своята благодат чрез Исус Христос безвъзмездно на всички хора. Тя дава възможност на всички, които желаят, да се отвърнат от греха и обърнат към правдата, да повярват в Исус Христос за опрощение и очистване от греха и да вършат добри дела, угодни и приемливи пред Бога.

Вярваме, че човек, макар и да притежава опитността на новородението и цялостното освещение, може да отпадне от благодатта и да отстъпи от вярата, и, ако не се покае за греха си, да бъде безнадеждно и вечно изгубен⁸.

6. Постулат V от назарянския Наръчник, цитиран в: Грейтхаус, У. М. и Х. Рей Дънинг. Въведение в уеслиевото богословие. Българска църква на Назарянина, 2006, с. 42, бел. под линия.

7. Постулат VI. Пак там, с. 43.

8. "Constitution of the Church of the Nazarene." Part One, Articles of Faith, Article VII.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. Какво представлява Божият образ в човека?
2. Какви заключения могат да се направят от вярата в безсмъртието?
3. Какво се казва в Библията по отношение на затрудненото положение на хората и появата му?
4. В какъв смисъл грехът е двустранен проблем?
5. Какъв е практическият резултат от това всяко човешко несъвършенство да се нарича „грех“?
6. Каква е разликата между факта и теорията, що се отнася до изкуплението?
7. Какви три големи нужди във връзка с помирението между Бога и човека са задоволени от Христовия кръст?
8. Защо Новият Завет поставя такова ударение върху Христовото възкресение?

УБЕЖДЕНИЯ ЗА НОВИЯ ЖИВОТ В ХРИСТОС

Той се появява изсред нощта – не поради страхливост, а за-
опнял за личен разговор с Учителя.

Името му: Никодим.

Неговата подготовка: религиозно обучение и строг морал.

Нуждата му: жадна душа, окована от греха и смутена от съм-
нения.

Исус не отделя време за несъществени приказки. Той се на-
сочва направо към същината на духовната нужда. „Трябва да се
родите отново” – казва Господ.

Колко много Никодим прилича на нас самите! Почти можем
да го чуем да изрича думите. Не се ли промъква тук саркастична
нотка? „Как може стар човек да се роди?” Може ли той, с някак-
во вълшебство, да започне нов физически живот?

Има нужда не от физическо възраждане, отвърща Христос.
Налице е потребност от възраждане на духа. Да започнеш живо-
та си отново във физически смисъл, няма да е действително от
полза, понеже: „Роденото от плътта е плът, а роденото от Духа
е дух.” Това, което е необходимо, е духовен живот. А духовният
живот започва единствено с духовно раждане – новорождение,
раждане отгоре, раждане от Духа.

Но Никодим не спира да спори. „Как може да стане това?” е
неговият начин да каже: „Невъзможно е. Не мога да го разбера”
(Йоан 3:9).

Исус отговаря: „Вие не можете действително да разберете
тайните на земните неща, духането на ветровете, промените
на времето. Как можете да се надявате да разберете небесните
неща?” Но спасението не е в разбирането. То е в приемането.
„При Своите Си дойде, но Своите Му не Го приеха. А на онези,
които Го приеха, даде право да станат Божии чеда, т.е. на тези,
които вярват в Неговото име” (Йоан 1:11-12).

Тук се натъкваме на библейското разбиране за естеството и началото на християнския живот. Той не е резултат от обучение, култура или самодисциплина. Не е обръщане на нова страница, а приемане на нов живот. Не е преобразуване, а новообразуване.

ЛИЧНО ПРЕЖИВЯВАНЕ

Трябва да се отбележи първо, че началото на живота в Христос е събитие с дата и география. То си има време и място. „Повярването“, както обичайно го наричаме (англ.: „обръщение“ – б. пр), е ясно различима епоха в християнския живот.

1. Погрешни представи

Не е правилно да се каже, че „всички хора са Божии деца по природа“. По природа сме рожби на гнева (Еф. 2:3) и дяволски чеда (I Йоан 3:8,10). Да станем Божии деца, означава да откликнем лично на Христос като личност, Който издига пред нас Своите претенции за нашата доживотна преданост.

Да си отгледан в християнски дом от вярващи родители, не те прави християнин. Както е казано: „Бог има много деца, но няма внуци.“ Такава е тайната на човешката душа, че всеки за себе си трябва да реши по кой път ще върви душата му.

Да посещаваш неотклонно църква и неделно училище и да приемеш църковно членство, не те прави християнин повече, отколкото ходенето в гараж (както посочва Били Съндей) ще превърне някого в автомобил. Нито дори кръщението е достатъчно. Млад мъж, опитал се да замени личното спасение с кръщението, с горчива ирония признава, че е влязъл във водата сух грешник и е излязъл мокър грешник и че това е било всичко. Кръщението значи нещо само когато е „външен белег за вътрешно дело на благодатта“.

Дори правилното познаване на християнското учение и твърдата увереност в неговата истинност не спасяват сами по себе си. „Ти вярваш, че има само един Бог, добре правиш; и бесовете вярват и треперят“ (Як. 2:19) – и все пак си остават бесове.

2. Достъпно за всички

Всичко това означава, че спасението е достъпно за всички при едни и същи условия. Бог няма любимци. Той предопределя за вечен живот всички, които ще приемат за себе си милостта и благодатта, предлагани в Христовото благовестие. Какво озна-

чава това приемане, ще видим след малко. Тук е важно да проумеем истината, че Бог избира за спасение всички, които спасително повярват в Неговия Син и наш Спасител. Тъй като всички могат да се спасят, всички са без извинение. И този, който не се спаси, когато му бъде предоставена светлината на благовестието, трябва да приеме факта, че сам е отговорен за положението си.

ЧОВЕШКАТА СТРАНА НА СПАСЕНИЕТО

Със сигурност религията има две страни. Съществува човешка страна, съществува и Божия страна. Човешката страна на обръщението или новорождението е описана в Библията като покаяние и вяра.

1. Покаяние

Исус казва на фарисеите, че причината, поради която не са били докоснати от проповедите на Йоан Кръстител, докато много бирници и грешници са се обърнали към Бога, е, че „вие, като видяхте това, дори и впоследствие не се разкаяхте, за да му вярвате” (Мат. 21:32). Така и Павел в Деян. 20:21 обобщава проповедите си с изявлението, че са включвали „покаяние спрямо Бога и вяра спрямо нашия Господ Исус Христос”. Като говори за началото на християнския живот, авторът на Евреи посочва като „основа покаяние от мъртви дела, вяра в Бога” (Евр. 6:1).

Е, има такива, които ни учат, че за да се спасим, всичко, което е необходимо, е „само да повярваш”. Но току-що цитираните стихове ни показват, че за да можем да повярваме на Бога, че ще прости греховете ни, е нужно да се покаем.

Безспорно покаянието често се разбира неправилно. Повечето хора вероятно биха посочили, че покаянието е „богоугодно скърбене поради греха”, и биха си мислили, че цитират Библията. Но онова, което действително се казва в нея, е: „скръбта по Бога докарва спасително покаяние, което не причинява разкаяние” (II Кор. 7:10). Защото всъщност покаянието не е чувство или емоция. То е действие, решение. Покаянието е изборът да сложиш край на греха и всичко, което би било негодно на Бога, да го изповядаш в живота си, да го изоставиш и да „спреш да работиш за него”. Някой с право е казал: „Можеш да изпишеш покаянието с пет букви: С-Т-И-Г-А”.

Бог „сега заповядва на всички човеци навсякъде да се покаят” (Деян. 17:30). Покаянието е тясната порта и стесненият път,

който води към живот в Царството. Йоан Кръстител (Мат. 3:2), самият Исус (Марк 1:15), Петър (Деян. 2:38) и Павел (Деян. 20:21) до един проповядват за него и съвременният амвон може да го пренебрегва само на свой собствен риск.

Тясно свързано с покаянието е „заплащането“ или обезщетяването, което означава поправяне, доколкото е възможно, на минали неправди, сторени на другите. Това не е само старозаветно учение (Изх. 22:3 и сл.). То проличава в действията на тъмничаря във Филипи, чиято незабавна реакция на благовестието е да измие раните, които камшикът му е нанесъл по гърбовете на апостолите (Деян. 16:30-33). Всъщност искреността и обикновената честност не биха се задоволили с по-малко от това.

В някои случаи единствената възможна компенсация за минали злини е смирената изповед пред онези, против които сме съгрешили, и искреният опит за помирение с тях. Исус казва: „И така, като принасяш дара си на олтара, ако там си спомниш, че брат ти има нещо против теб, остави дара си там, пред олтара, и първо иди и се помири с брат си, и тогава ела, и принеси дара си“ (Мат. 5:23-24).

Покаяното отношение проличава също в желанието ни да простим и да продължаваме да прощаваме на хората, които ни онеправдават. Едно често повтаряно слово на Учителя се намира в Марк 11:25: „И когато се изправите на молитва, прощавайте, ако имате нещо против някого, за да прости и вашият Отец, Който е на небесата, вашите прегрешения“. Тези думи очевидно смушават Петър. „Господи, до колко пъти, като съгреши брат ми спрямо мен, да му прощавам? До седем пъти ли?“ Отговорът на Исус гласи: „Не ти казвам до седем пъти, а до седемдесет пъти по седем“ (Мат. 18:21-22; ср. ст. 23-35).

2. Вяра

Вярата пък е другата страна на покаянието. Наистина те не са две неща, а едно цяло. Покаянието е отвъръщане от греха, а вярата е обръщане към Бога. Прочутото определение на Дуайт Муди за вярата е под формата на акростих:

В-сичко

Я-лово

Р-азменям за

А-гнеца

Първите три букви включват онова, което току-що нарекохме покаяние: изоставянето на всичко греховно и негодно на Небесния ни Отец, противно на Словото Му и на нашата съвест. Последните две букви дават израз на значението на вярата: да приемеш Христос като единственият и вседостатъчен Спасител. Глаголът в първо лице, единствено число по средата разкрива централния момент на личното решение и посвещение.

Казват, че войник описал обръщението си, т.е. повярването си в Христос, със следните думи: „Марширувах по главния път към ада, когато Капитанът на моето спасение извика: „Стой! Кръгом! Напред!” Това не е богословски език, но твърде ясно описва връзката между покаянието и вярата. Едното е невъзможно без другото, също както човек не може да се обърне с гръб към север, без да застане с лице към юг. Покаянието, обръщане с гръб към греха, и вярата, заставане с лице към Спасителя, са две страни на един и същ процес.

Точно както не може да има вяра без покаяние, така не може да има и покаяние (в библейския смисъл) без вяра. Да изповядаш греха си, без да приемеш прошка чрез вяра, не означава нищо друго освен да парадираш с беззаконие пред лицето на Бога.

Никога не е излишно да се повтори, че вярата представлява много повече от „съгласие с истината на благовестието”. Тя означава посвещение на Христос и упование в Него. Мартин Лутер заявява: „Единствената вяра, която прави някого християнин, е онази, която се отпуска в Бога”. След като са били разделяни погрешно в продължение на много години в съвременното богословие, вярата и послушанието сега отново се разглеждат като много тясно свързани понятия – толкова тясно преплетени, че един водещ учен на днешното време твърди, че могат почти да се използват взаимозаменяемо. Авторът на следната песен е видял онова, което богословите са пропускали:

Вярвай и се покорявай,
На друг начин ти не се надявай,
За да си щастлив в Исус,
Само вярвай и се покорявай.

БОЖИЯТА СТРАНА НА СПАСЕНИЕТО

Когато погледнем към Божията страна на спасението, също откриваме две страни или фази. Когато се покаем (с изповядване и изоставяне на греха) и повярваме (като приемем Христос за личен Спасител чрез вяра в изкупителната Му смърт), тогава Бог извършва две неща: Той прощава миналото и влива нов живот за настоящето и бъдещето.

1. Оправдание

Опрощението е онова, което наричаме „оправдание“. То означава, че Бог заличава списъка с нашите прегрешения и повече не ги издига против нас. В Божиите очи списъкът с миналите ни грехове изглежда така, сякаш никога не го е имало.

Трябва да се отбележи, че оправданието е по самото си естество „прощаване на греховете, извършени дотогава“ (Римл. 3:25). Да се поучава, както някои правят, че Божията прошка едновременно включва всички минали, всички настоящи и всички бъдещи грехове, представлява отдаване на опасни фантазии. Прощката освобождава от дълга за минали злини, що се отнася до вината и наказанието.

На това място трябва да отправим и едно предупреждение: прошката е свързана с вината поради греховете, но не означава непременно, че се отнемат всички последствия от миналите грехове. Оправданието е юридически акт в Божия ум и то само по себе си не променя земното положение на оправдания. Тоест, дотолкова, доколкото грехът предизвиква физически и социални последици, те могат да бъдат понасяни даже след като оправданието е отстранило Божието наказание. Младеж, който омаломощава физическото си тяло, като „се отдава на живота“ или „си пада по веселбите“, ще трябва да живее със страдания, болести и ограничения до края на дните си. Човек, който се вълеча в греховна и невъобразима брачна връзка, може никога да не бъде освободен от белезите и може да търпи резултатите във вид на лично нещастие, макар първоначалният грях да е простен.

Исус илюстрира тази истина в историята, която ни е позната като „притча за блудния син“ в Лука 15:11-32, когато цитира думите на бащата към по-големия брат: „всичко мое е твое“ (ст. 31). Имало е прошка за по-малкия синковец и помирение с баща му, но имотът, който е отнесъл със себе си в далечната страна, го няма вече. Той „разпиля имота си с разпуснатия си живот“

(ст. 13) и се връща с празни ръце на мястото, което е напуснал с пълни. Нека никога не забравяме: пътешествието в далечната страна струва по-скъпо, отколкото някой от нас може да си позволи. Макар че раните от греха могат да се изцелят, белезите остават.

2. Новорождение

Втората част от Божието дело, когато се покаем и повярваме, е вливането на нов живот в нас. Това наричаме „новорождение“. Буквално то означава същото, за което Исус говори на Никодим – ново раждане. „Ако някой е в Христос – казва Павел, – той е ново създание; старото премина; ето, всичко стана ново“ (II Кор. 5:17).

Докато оправданието може да бъде описано като промяна на Божието отношение към нас, новородението представлява действителна промяна, която се осъществява вътре в нас. Тя е началото на онова, което в следващата глава ще наречем „освещение“ – действието на Божия Дух, за да ни спаси от властта на греха.

Защото грехът в живота ни води със себе си не само вина, но и робство. Павел показва много ясно, особено в образцовото си изложение в Римляни 7 гл., че никой човек не може да освободи себе си от това робство по собствена воля. Единствено чрез „окъпването, т.е. новородението и обновяването на Святия Дух“ (Тит 3:5) можем да бъдем спасени от греховните навици и отношение, които са толкова голяма част от природата на хората, живеещи без Христос.

Ставаме участници в Христовото естество, „тъй като се възродихте не от тленно семе, а от нетленно, чрез Божието слово, което живее и трае до века“ (I Петър 1:23). Без това ново раждане на духа, няма християнски живот и поведение: „Но ако някой няма Христовия Дух, той не е Негов“ (Римл. 8:9).

Вече цитирахме ярките изрази, с които Павел описва новозаветния християнин: „в Христос“ и „ново създание“, за което всичко е станало ново (II Кор. 5:17). Новият живот в Христос означава нови взаимоотношения с Бога, при които сме примирени с Него (ст. 18). Означава също нова цел в живота, а именно да служим и да бъдем угодни на Бога; нова сила при изкушения (I Кор. 10:13) и ново чувство за смисъла и съдбата на човешкото съществуване.

3. Осинование

Много тясно свързана с новородението е идеята за осиновението. Това е един от любимите начини на Павел да опише новото положение на вярващия в Христос (Римл. 8:15; Гал. 4:5; Еф. 1:5). Справедливо може да се каже, че докато новородението се отнася до новото естество вътре в нас, чрез което ставаме наистина Божии деца, осиновението има отношение към привилегиите и положението, с които се ползват хората, станали Божии деца. Две от тези предимства трябва да бъдат подчертани по-специално. Те са увереността и наследяването.

а. Увереност. Както в Римляни, така и в Галатяни Павел свързва нашето осинование като деца на Бога с присъствието на Духа Му, Който свидетелства за факта, че сме приети от Него: „Защото не сте приели дух на робство, та пак да живеете в страх, а сте приели дух на осинование, чрез който и викаме: Авва, Отче! Така самият Дух свидетелства заедно с нашия дух, че сме Божии деца” (Римл. 8:15-16); „... за да изкупи онези, които бяха под закона, за да получим осиновението. И понеже сте синове, Бог изпрати в сърцата ни Духа на Сина Си, Който вика: Авва, Отче!” (Гал. 4:5-6).

Свидетелството на Духа е увереността, която Бог дава на онези, които спасително повярват в Неговия Син. Това далеч надхвърля описваното с изразите: „бих желал да е така” или „надявам се да е така”, или „мисля, че е така”, с които толкова много хора охарактеризират взаимоотношенията си с Бога. Става дума за спасение, в което сме твърдо убедени: „знам, че е така”. Всеки друг вид е недостатъчно библейски.

б. Наследяване. Павел свързва с осиновението не само увереността; но също прибавя към него идеята за наследяването: „И ако сме деца, тогава сме и наследници – наследници на Бога и сънаследници с Христос; и ако страдаме с Него, да се и прославим заедно с Него” (Римл. 8:17); „Затова не си веч роб, а син; и ако си син, то си Божий наследник чрез Христос” (Гал. 4:7).

ПОБЕДА НАД ГРЕХА

Обръщението в неговата цялост се справя с проблема с греховните деяния в нашия живот. Както видяхме, оправданието разрешава проблема с миналите грехове, като изтрива старите задължения. Новородението се справя с проблема с настоящите и бъдещи грехове, като прекършва силата на греховния навик и осигурява благодат за победоносен живот.

1. „Способен да не съгрешава”

Не че християнинът не е способен да съгрешава. По-скоро, той е способен да не съгрешава – чрез осигурената вътре в сърцето му Божия благодат. Докато не бъде цялостно осветен, вярващият ще се бори с греховното състояние, което носи в сърцето си. Но Бог обещава поддържаща сила. „Верен е Бог – Неговото Слово ни уверява, – Който няма да ви остави да бъдете изпитани повече, отколкото ви е силата, а заедно с изпитанието ще даде и изходен път, така че да можете да го издържите” (I Кор. 10:13).

Трябва да признаем, че има много хора, самоопределящи се като християни, които не се радват на подобна победа. Мнозина са учени да не очакват нищо по-добро от това да „съгрешават всеки ден със слово, мисъл и дело” и да изповядват „греховете” си всяка вечер преди лягане. Някои може да разширяват представата за греха, като включват всякакви неволни недостатъци и човешки слабости, и да водят твърде благочестив живот въпреки погрешното си богословие. Но трагедията се крие във факта, че да очакваш поражение, означава да си го подсигуриш, и ако някой толкова разширява представата за греха, че да превръща всичко в грях, както видяхме в миналата глава, той на практика прави всичко не-грях. Тоест, рязката граница между греховете и немощите (или човешките несъвършенства) се заличава и действителното престъпване на Божията благодат и доброта не изглежда по-сериозно от грешките, които не можем да предотвратим.

2. Божието Слово е ясно

Могат да се посочат много библейски стихове, за да се опровергае тази представа за „съгрешаващите светии” (напр. Римл. 5:8; 6:1,15; 8:2-3; Гал. 2:17-18; I Сол. 2:10; Евр. 9:26 – като увертюра). Но три от I Йоан ще послужат за илюстрация на цялостната тоналност: „Който казва: Познавам Го, а не пази заповедите Му, е лъжец и истината не е в него” (2:4); „Който върши грях, от дявола е; защото дяволът отначало съгрешава. Затова се яви Божият Син, да съсипе делата на дявола. Никой, който е роден от Бога, не върши грях, защото Неговият зародиш пребъдва в него; и не може да съгрешава, защото е роден от Бога” (3:8-9); „Знаем, че всеки, който е роден от Бога, не съгрешава; но онзи, който се е родил от Бога, пази себе си и лукавият не се докосва до него” (5:18).

Проницателният поглед може да забележи нещо, което прилича на противоречие между изявлението в I Йоан 3:9: „не може да съгрешава, защото е роден от Бога” и казаното от нас по-горе в смисъл, че да си християнин, не означава, че не си способен да съгрешаваш, а че си способен да не съгрешаваш. Навярно преразказването на целия стих с други думи ще премахне несъответствието: „Никой, който е почтен, не краде, защото почитността му пребъдва в него; и не може да краде, защото е почтен човек”. Това разкрива ясно значението на израза „не може” в стиха. С него не се заявява, че почитеният човек няма желаниа или ръце и крака, които биха направили възможно за него да вземе нещо, което не му принадлежи. С него ясно се заявява, че почитеният човек „не може” да краде, тъй като в мига, в който започне да краде, той спира да бъде почтен и става крадец. Йоан прави точно същата съпоставка между обновяващия Божи зародиш и съгрешаването. Да бъдеш „съгрешаващ светия”, е точно толкова невъзможно, колкото да си почтен крадец, истинен лъжец или предан предател.

3. Смирено свидетелство

Нека подчертаем, че тук не може да става и дума за самопоздравления или духовна гордост. Христос е Този, Който ни спасява от греховете ни. Неговата благодат е тази, която ни дава способност да живеем така, че да Му бъдем угодни. Би било много самонадеяно някой да каже: „Аз не съгрешавам.” Има едно смирено свидетелство, което честно споделят множества от искрени и истински християни: „Кръвта на Исус Христос, Неговия Син, ме очиства от всеки грях.” Разликата е реална. Първото изявление издига „аз”-а и следователно се самоопровергава – защото да издигаш себе си над Христос, означава всъщност да съгрешаваш. Второто твърдение прославя Божията благодат и поставя на първо място очистващата Кръв, която спасява и поддържа.

Колко чудесен е обхватът на живота в Христос! Животът наистина започва, както се казва в една известна песен, не с раждането, не на двадесет и една, нито на четиридесет или осемдесет години, а при Голгота. Тук започваме да ходим в нов живот, наследници на Божиите богатства в слава чрез Христос Исус.

Вярваме, че покаянieto, което представлява искрена и цялостна промяна на мисленето по отношение на греха и включва чувство за лична вина и доброволно отвърщане от греха, се из-

иска от всички, които с постъпка или умисъл са станали грешници против Бога. Духът на Бога дава на всички, които желаят да се покаят, благодатната помощ на сърдечното разкаяние и надеждата за милост, за да повярват за опрощение и вечен живот⁹.

Вярваме, че оправданието е онзи благодатен и юридически акт на Бога, чрез който Той предоставя пълно опрощение на цялата вина и съвършено освобождение от наказанието за извършените грехове, а също и приемане като праведни на всички, които повярват в Исус Христос и Го поканят в живота си като Господ и Спасител.

Вярваме, че новорождението, т.е. раждането отново, е онова благодатно дело на Бога, чрез което нравственото естество на покаялия се вярващ става духовно съживено и получава духовен живот, който се отличава с неговата способност да вярва, да обича и да се покорява.

Вярваме, че осиновението е онзи благодатен акт на Бога, чрез който оправданият и новороден вярващ става Божие дете.

Вярваме, че оправданието, новорождението и осиновението протичат едновременно в опита на онези, които търсят Бога, и че условието за придобиването им е вяра, предшествана от покаяние. Вярваме, че Святият Дух свидетелства за това дело и състояние на благодатта¹⁰.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. Как човешките същества стават Божии деца?
2. Какво включва „човешката страна на спасението“?
3. Какво е естеството на покаянието? Как е свързано с обезщетяването? А със спасителната вяра?
4. В какъв смисъл спасителната вяра е нещо повече от „съгласие с истината на благовестието“?
5. Коя е Божията страна на спасението? Какво се има предвид под „оправдание“? А под „новорождение“ и „осиновение“?
6. Какво може да се каже относно истинския християнин и проблема с греха в живота ни?
7. Как би трябвало да свидетелства един християнин за факта, че има победа над греха?

9. Ibid., Article VIII.

10. Ibid., Article IX.

УБЕЖДЕНИЯ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ОСВЕЩЕНИЕ

Почти единодушно е убеждението на ортодоксалните християни от дните на апостолите до днес, че Божието дело в нас не свършва с новорождението. Най-важната фаза от вътрешното действие на божествената благодат е позната като осветление.

Това ни води до великата област на убежденията относно цялостното осветление. За съжаление, много хора произнасят думата с ударение на последната сричка: „освеще-не”. Но осветлението е твърде важно, за да го отричаме или отбягваме. Вместо това трябва да го разбираме и търсим.

ЩО Е ОСВЕЩЕНИЕ?

Най-широкото определение за осветлението, приемано на практика от всички консервативни протестанти, гласи, че то е онова дело на Бог Свят Дух по отношение на нравствения характер на Неговия народ, чрез което Той ги освобождава от царуването на греха и ги води към пълно посвещение на Своите цели и воля. Това означава, че осветлението в най-обхватния си смисъл се равнява на цялостното изкупително дело на Бога дотолкова, доколкото човешкото ни естество действително се променя и животът ни бива приведен в истинско съзвучие с Божията воля.

Съвсем обичайно е прието да се отбелязва, че в този смисъл осветлението започва с раждането от Духа, което разгледахме в миналата глава, и става завършено при кръщението с Духа. Следователно онова, което действително ни интересува, е цялостното или пълно осветление, както е изразено от ап. Павел в I Сол. 5:23: „А сам Бог на мира да ви освети напълно; и дано се запазят непокътнати духът, душата и тялото ви без порок до пришествието на нашия Господ Исус Христос”.

Какво тогава представлява осветлението в тази по-задълбочена употреба на понятието? Може би две други определения ще

ни помогнат да разберем библейското ѝ значение. В „Гръцкия словарь“ на Тейър откриваме оригиналната дума за освещение, определена като „посвещение, очистване“. „Новият международен речник“ на Уебстър ни дава значението на понятието: „действието или процесът на Божията благодат, чрез който човешките чувства на привързаност се очистват или отчуждават от греха и издигат до висша любов към Бога и праведността“.

Определенията могат да се умножат почти до безкрайност. В почти всички тях се виждат две страни. Първата е наричана по разнообразни начини: посвещение, висша любов към Бога и праведността, отдаване или заделяне за божествена употреба. Втората е изразявана като очистване, отчуждаване от греха или правене на някого или нещо свято.

РАЗМАХ НА НОВОЗАВЕТНОТО УЧЕНИЕ

В Библията цялостното освещение е описано по няколко различни начина. За него се говори като за резултат от кръщението със Святия Дух (Деян. 1:5), което очиства сърцето чрез вяра (Деян. 15:8-9). Наречено е чистота на сърцето (Мат. 5:8; Як. 4:8); отстраняване на всяка мръсотия на плътта и духа (II Кор. 7:1); очистване от всеки грях (I Йоан 1:7); разпъване на стария човек и унищожение на тялото на греха (Римл. 6:6); святост (Евр. 12:14); съвършена любов или християнско съвършенство (Мат. 5:48; I Йоан 4:17-18); духовния човек (I Кор. 2:15; 3:1); пълнотата на благословието (Римл. 15:29; РИ „изобилно благословение“ – б. пр.) и почивката на вярата (Евреи 4 гл.).

Част от размаха на новозаветното учение за цялостното освещение можем да видим в току-що посочените препратки. Още по-поучително ще е да отбележим, че всеки от основните автори на Новия Завет свидетелства за естеството на тази опитност и нуждата от нея.

1. Авторите на евангелията

В синоптичните евангелия – т.е. Матей, Марк и Лука – намираме разграничение между Йоановото кръщение с вода за покаяние за опрощение на греховете и Христовото кръщение със Святия Дух като с огън, което очиства хармана и събира житото в житницата (Мат. 3:11-12; Марк 1:8; Лука 3:16-17). Тъй като водата и огънят не се смесват, тези кръщения не биха могли да стават по едно и също време без неподходящо преплитане на метафори. Тъй като кръщението е събитие, което се случва в

даден момент и на дадено място, кръщението със Святия Дух не може да бъде по-“постепенно”, отколкото е кръщението с вода.

а. Матей. Освен това Матей набляга на особеното благословение за чистите по сърце (Мат. 5:8). Тъй като всички други блаженства се отнасят за действително съществуващи категории от хора, Исус без съмнение учи, че има такива, чиито сърца са очистени. Когато говори за вътрешната праведност, която се изразява в любов, Той също казва: „И така, бъдете съвършени и вие, както е съвършен вашият небесен Отец” (Мат. 5:48).

б. Марк. Марк поставя ударение върху факта, че източникът на злото в човешкия живот е вътрешен, т.е. покварата на плътското сърце, а не омърсяване отвън (Марк 7:21-23). Той също излага учението на Исус, че най-висшият закон е да обичаш Бога с цялото си сърце, ум, душа и сила и ближния си като себе си (Марк 12:29-31) – стандарт, достижим само за онези, чиято любов е усъвършенствана посредством Духа (I Йоан 4:12-13).

в. Лука и Деяния. Лука учи, че Христос е дошъл, за да може народът Му да служи на Бога без страх, „в святост и правда пред Него, през всичките си дни” (Лука 1:73-75). Евангелистът цитира Христовото обещание към Божиите чеда: „колко повече Небесният Отец ще даде Святия Дух на онези, които искат от Него!” (Лука 11:13) и предава заповедта на нашия Господ: „И, ето, Аз изпращам върху вас обещанието на Моя Отец; а вие стойте в града [Йерусалим], докато се облечете със сила отгоре” (Лука 24:49).

В Деяния на апостолите Лука описва подробно изпълнението на това обещание на Учителя: в деня на Петдесятница (Деян. 2:1-4), в Самария (Деян. 8:14-17), за Савел от Тарс (Деян. 9:17), в дома на Корнилий (Деян. 10:34-37,44; 11:15; 15:8-9) и в Ефес (Деян. 19:1-7). Авторът също цитира думите на Павел: „И сега ви препоръчвам на Бога и на словото на Неговата благодат, което може да ви назидава и да ви даде наследство между всички осветени” (Деян. 20:32), както и Христовото поръчение: „да им отвориш очите, за да се обърнат от тъмнината към светлината и от властта на Сатана към Бога и да приемат прощение на греховете си и наследство между осветените чрез вяра в Мен” (Деян. 26:18).

г. Йоан и неговите съчинения. В евангелието от Йоан откриваме най-ясните обещания за Духа, които въобще са давани преди Петдесятница: Йоан 7:38-39; 14:15-17; 14:26-27; 16:7-13 и великата молитва на Исус в Йоан 17:15-22.

Два от тези пасажи заслужават специално внимание. В Йоан 14:15-17 Исус казва: „Ако Ме обичате, ще пазите Моите заповеди. И Аз ще поискам от Отца и Той ще ви даде друг Утешител, за да бъде с вас вовеки – Духа на истината, Когото светът не може да приеме, защото не Го вижда, нито Го познава. Вие Го познавате, защото Той пребъдва с вас и във вас ще бъде”. Тук виждаме, че обещанието е за онези, които обичат Христос и спазват заповедите Му. Светът не може да приеме обещания Утешител. Той е при вярващите, но обещанието е, че ще дойде да пребъдва в тях по нов и по-пълнен начин.

В първосвещеническата молитва на Исус в Йоан 17 гл. основното искане се намира в стих 17: „Освети ги чрез истината; Твоето слово е истина.” Тези, за които Исус се моли, са опазили Божието слово (ст. 6). Господ е прославен в тях (ст. 10) и те не са от света, както и Той не е от света (ст. 14,16). Молитвата е изречена, за да имат Неговата радост пълна в себе си (ст. 13); за да бъдат пазени от лукавия (ст. 15); за да бъдат едно (ст. 21); за да повярва светът (ст. 23) и за да бъдат накрая с Христос и да гледат славата Му на небето (ст. 24).

В Първото послание на Йоан намираме силно ударение върху очистването от всеки грях и усъвършенстването на любовта: „Но ако ходим в светлината, както е Той в светлината, имаме общение един с друг и кръвта на Сина Му Исус Христос ни очиства от всеки грях” (I Йоан 1:7); „И всеки, който има тази надежда в Него, очиства себе си, както Той е чист” (I Йоан 3:3); „В това се усъвършенства любовта в нас, че имаме дръзновение в съдния ден, защото както е Той, така сме и ние в този свят. В любовта няма страх, а съвършената любов пропъжда страха; защото страхът има в себе си наказание и който се страхува, не е стигнал до съвършенство в любовта” (I Йоан 4:17-18).

2. Посланията на ап. Павел

Съчиненията на ап. Павел са особено пълни с поучения за святостта, тъй като той е великият мисионер-богослов на Ранната Църква. В I Солунци ударението е конкретно върху освещението като „второ благословение”, както ще проличи при сравнение между I Сол. 3:10; 4:3,7-8; 5:22-24 и свидетелството, което апостолът дава в първа и втора глава за искрената християнска опитност на тези хора.

В Римл. 6 – 8 гл. ап. Павел разглежда целокупността на Божието действие, осъществявано при частичното и пълно осве-

щение. Шеста глава засяга идеала за святост. Седма показва, че нито Законът, нито силата на волята и характера могат да се справят задоволително с вътрешния грях. И осма глава сочи великото избавление: „законът на животворящия Дух ме освободи в Христос Исус от закона на греха и смъртта” (ст. 2). Божият Дух е този, който освобождава от плътския ум (ст. 6), който осъществява вътрешна праведност (ст. 4), който гарантира възкресението на смъртните ни тела (ст. 11), който свидетелства за нашите взаимоотношения с Бога (ст. 14-17), който ни помага в немощите и който ни води в молитва (ст. 26-27).

В I Коринтяни апостолът разглежда спешната нужда от святост (3:1-2) и описва нейното действие чрез любов (13:1-13). II Коринтяни ни напомня за обещанията на Бога към Неговите чеда и увещава: „И така, възлюбени, като имаме тези обещания, нека очистим себе си от всяка плътска и духовна нечистота, като се усъвършенстваме в святост със страх от Бога” (7:1). В Галатяни се набляга на нуждата от вътрешно разпятие (2:20; 6:14) като единствено средство да се преустанови борбата на плътта срещу Духа (5:17, 24).

В Ефесяни четем за святостта във връзка с Църквата: мястото на святостта в Божието намерение (1:4); в молитвата на апостола (3:14-21); в целта на служението (4:11-13); в „стария човек” и „новия човек” (4:22-24); в пълнотата на Духа (5:18) и в Христовата любов към Църквата (5:25-27). Във Филипяни святостта е представена като християнско съвършенство (3:12-15). В Колосяни тя е обрисувана като резултат от възкресенския живот (3:1-14) с всички нравствени изисквания, следващи от него.

В писмата до Тимотей и Тит откриваме, че целта на заповедта е любов от чисто сърце (I Тим. 1:5) и че този, който очиства себе си от всичко, което би го осквернило, ще бъде „съд за почтена употреба, осветен, полезен на стопанина, приготвен за всяко добро дело” (II Тим. 2:21). А уроците на благодатта са описани като такива, които ни учат „да се отречем от нечестията и от светските страсти и да живеем разбрано, праведно и благочестиво в настоящия свят, като очакваме сбъдването на блажената надежда, славното явяване на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос, Който даде Себе Си за нас, за да ни изкупи от всяко беззаконие и да ни очисти за Себе Си, народ за Свое притежание, ревностен за добри дела” (Тит 2:12-14).

3. Евреи

Апостолът до евреите говори за Божията освещаваща цел (2:11) и ни напомня, че преживяванията на Израил във връзка с Ханаан са първообраз на почивката на вярата за християнина (гл. 3 и 4). Той подтиква всички да „се стремим към съвършенство” (6:1), като уверява, че Христос е способен да спасява в най-висша степен (7:25). Кръвта на Христос има много по-голяма способност да освещава от кръвта на телета и козли (9:13-14), тъй като самият Той е Приносът, чрез който се освещаваме посредством Божията воля (10:9-10,14).

Трябва да търсим „мир с всички и онова освещение, без което никой няма да види Господа” (Евр. 12:14). Ако не правим това, може да отпаднем от Божията благодат (ст. 15), да бъдем смущавани от оскверняващия корен на огорчението (ст. 15) или дори да понесем участта на Исав, който продава първородството си за краткотрайно желание и е отхвърлен, когато по-късно иска да наследи благословието (ст. 16-17). Тъй като Христос пролива кръвта Си, за да освети Своя народ, ние трябва да носим Неговия укор (13:12-13). Даже величественният благослов представлява текст за святостта: „А Бог на мира, Който чрез кръвта на единия вечен завет е въздигнал от мъртвите великия Пастир на овцете, нашия Господ Исус, дано ви усъвършенства във всяко добро нещо, за да вършите Неговата воля, като действате във вас това, което е угодно пред Него чрез Исус Христос, на Когото да бъде слава във вечни векове. Амин” (13:20-21).

4. Яков

Практично настроеният Яков се интересува както от нуждата на неосветените, така и от лека за тази нужда: „който се съмнява... е колеблив, непостоянен във всичките си пътища.” „Приближавайте се към Бога и Той ще се приближава към вас. Измивайте ръцете си, вие, грешни, и очиствайте сърцата си, вие, колебливи” (1:6,8; 4:8). Авторът копнее благочестието да бъде „чисто” и „непорочно” (1:27) и мъдростта, според която живеем, да е „преди всичко чиста” (3:17).

5. Петър

Петър отбелязва, че освещението е дело на Духа (I Петър 1:2); че върховният стимул за святост у Божиите чеда е Божията святост (I Петър 1:15-16) и че чистотата идва посредством покорство на истината чрез Духа (I Петър 1:22). Посредством Божиите обещания ние можем да избягаме от „произлязлото от

похотта разложение в света” и да станем „участници в божественото естество” (II Петър 1:4). С оглед на Господното завръщане трябва да прекарваме всеки ден „в свят живот и в благочестие” (II Петър 3:11).

ЧОВЕШКАТА СТРАНА НА СВЯТОСТТА

Може да си спомняте, че когато разглеждахме обръщението, открихме наличието на две страни в това велико събитие – човешката и Божията. Без да се спираме да отбелязваме всички следствия от тази истина тук, можем да кажем, че цялостното осветление също има и човешка, и божествена страна. Човешката страна на святостта е посвещението или отделянето за Божия употреба и притежание. Това е до голяма степен начинът, по който се използва понятието в Стария Завет, където на избраните се казва да осветят себе си (напр. Ис. Нав. 3:5), Храма (II Лет. 29:5) или жертвите на олтара (Изх. 29:27).

В Новия Завет Павел говори за човешката страна на святостта като за „предаване” или „предоставяне” (също: „представяне”) на личността на Бога (Римл. 6:13,19; 12:1). Интересно е да се отбележи, че това е ясно посочено като нещо, което само един християнин може да направи: хората, които са „оживели от мъртвите” (Римл. 6:13), човек, който е от средите на „братята” и се ползва от Божиите милости (Римл. 12:1).

1. Съпоставка между покаянието и посвещението

Има дълбока разлика между посвещението и покаянието или предаването на невярващия. Невярващият може да предаде своите грехове, но само християнинът може да представи изкупената си личност като жива жертва на Бога. Покаянието гледа главно към миналото. Неговата грижа е вината и осъждането за минали грехове. Целта му е прошка и нов живот в Христос. От друга страна, посвещението гледа главно към бъдещето. Неговата грижа е да принесе жертва, подбудена от милостите, които Бог вече е проявил, нещо, което наистина е „разумно служение” (виж Римл. 12:1 в РИВ). Целта му е очистване на сърцето и пълнотата на Духа.

Тук откриваме една велика причина, поради която цялостното осветление трябва винаги да следва обръщението или новородението. Не че Бог е неспособен да прости и изцяло да освети в един и същ момент. Но ние сме неспособни да отговорим на условията за тези две действия на божествената благодат в

един и същ момент. Понеже, вижте, никой не може по едно и също време да дойде при Бога като бунтовник, който слага на земята „оръжията на своето бунтовничество”, и като дете, което се предава напълно на Небесния Отец, когото дълбоко обича. Не е нужно да има голям период от време между покаянието и посвещението, но е психологически невъзможно те да се случат в един и същ миг.

2. Посвещение за живот

Нека кажем също, че посвещението означава духовен живот и е за живот, а не за смърт. Това се посочва в пасажите за посвещението в Римляни 6 и 12 гл. Ние трябва да се посветим „като оживели от мъртвите” (6:13) и да представим „телата си в жертва жива” (12:1). В последния стих, по-специално, съпоставката е с мъртвите жертви на олтара. Понятието, което Павел използва за „тяло”, е много широко и всъщност означава цялата личност. Както изразява това авторът на песента, посвещението включва:

Приятели, време, земни неща;
Тяло, душа – все Твои да са,
Твои напълно и през вечността.

3. Посвещението е категорично действие

Струва си също да се забележи, че за това посвещение винаги се говори по начин, който предполага завършен подарък, направен веднъж завинаги. Граматичната форма е същата, която Исус използва, за да заяви, че бракът означава мъжът да остави баща си и майка си и да се „привърже” към своята съпруга (Марк 10:7). Посвещението представлява действие в определен момент със същото пълно себеотдаване, което се съдържа в брачния обет: „В добро и в зло, в богатство и в бедност, в болест и в здраве; като оставям всички други... докато смъртта ни раздели.” Ето защо богослуженията за „повторно посвещение” са също толкова неуместни, както е „повторното бракосъчетание” в нормалното семейство. Препосвещение е необходимо (и възможно) само когато първоначалното посвещение е било занемарено.

4. Посвещението и неизвестността

Нашата метафора за брака може да ни научи на още истини относно това предаване на личността на Бога. Също както ис-

тинският брак обхваща много неща, които булката и младоженецът не могат да предвидят, така посвещението включва „непознатия вързоп“, както го наричаха. Посвещението е начало на нови взаимоотношения с Бога. Проумяването на следствията от тях ще отнеме цял живот. В този смисъл посвещението има прогресивен аспект. Като развиваме нови таланти, като се появяват нови притежания и взаимоотношения, като се откриват нови житейски области, те всички трябва да бъдат подчинени на единственото ръководно посвещение, което е било направено, когато „аз“-ът за първи път е бил предоставен на Бога.

Трябва отново да подчертаем, че се посвещаваме не на служение, нито на духовна работа, нито на мисионерското поле, нито на църквата, а на Бога. Павел описва македонските вярващи със следните думи: „... но първо предадоха себе си на Господа и, по Божиата воля, на нас“ (II Кор. 8:5). Когато вярващият идва да направи своето посвещение, може да става въпрос за някоя конкретна сфера на служене, някой високо стойностен стремеж, някои съзидателни взаимоотношения. Но дарът е за самия Бог, за да бъде използван така, както Той смята за подходящо.

5. Посвещение и вяра

Точно както покаянието е и трябва да бъде свързано с вярата, така и посвещението е и трябва да бъде свързано с нея. Защото не се осветяваме чрез посвещение, а чрез вяра (Деян. 15:8-9; 26:18; Гал. 3:14). В края на предаването на собствената воля следва стъпка в тъмното, скок в Божиите обещания, „смятане“, че сме „мъртви за греха, а живи за Бога в Христос Исус“ (Римл. 6:11). Някои намират тази стъпка за много трудна. Те копнеят да видят и да разберат, да „почувстват“ нещо, което ще им покаже, че делото е извършено. Но Бог задържа благословието Си, докато чистата и решителна вяра, навярно в отчаяние, не сграбчи „обещаното от Отца“. Как би могло да бъде иначе? Ако Бог първо даваше чувство, така че вярата да има някаква подкрепа, тогава вярата щеше да е в чувството, а не в Бога. А когато чувството се промени, както винаги става с чувствата, вярата щеше да се срине.

Важността на тази истина не може да бъде надценена. Посвещението не е достатъчно. Хиляди искрени вярващи се посвещават на Бога, някои от които – отново и отново, но никога не получават божествения печат върху своя живот, защото не предприемат жизненоважната стъпка на вярата. Наистина да-

рът не е дар, докато не бъде приет. Докато не бъде приет, той е предложение, а не дар. Следователно посвещението намира своя печат и съдържание в освещаващото господство на Божия Дух. Завършено е, когато в отговор на вземащата вяра Бог запечатва неговото приемане.

БОЖИЯТА СТРАНА НА ОСВЕЩЕНИЕТО

Божията страна на святостта се изразява в очистването ни от греха или превръщането ни в свети хора. Това не е нещо, което можем да направим сами за себе си. Бог Свети Дух го извършва в нас. Подобно на обръщението, то не само че има човешка и Божия страна, но и божествената страна има отрицателен и положителен знак. Отрицателният знак включва самото действие по очистването или пречистването, което цялостно отстранява естеството на всеки вътрешен грях и неправедност. В положителна посока освещението представлява присъствието на Божия Дух в Неговата пълнота.

1. Очистване от вродения грях

Грехът, от който очиства цялостното освещение, е описан по различни начини в Новия Завет. Той е „плътта“ (Римл. 8:6-7), „законът на греха и на смъртта“ (Римл. 8:2), „нашето старо естество“ и „тялото на греха“ (Римл. 6:6) или „горчив корен“ (Евр. 12:15). Това не е нещо, което сме направили, а греховните наклонности и предразположения, с които сме се родили.

а. Богословски понятия. Богословите разполагат с няколко други понятия, с които описват естеството на вътрешния грях. Наричат го първороден или вроден грях, което означава, че е присъщ на човешката природа, такава, каквато я познаваме сега – „грях във вида“, както преп. К. Рут го назоваваше. Говорят за него като за поквареност, която е свързана с наклонностите към действително съгрешаване. Описват го като „дух на отрицание“ спрямо волята на Бога, неподчинен на Неговия закон (Римл. 8:7), ръководно начало вътре в нас, което казва: „не“, когато Бог заявява: „да“, и „да“, противопоставено на Божието „не“. За да накаже малкия си син, една майка го завела в кухнята, поставила го на стол и му заповядала строго да седи там, докато не му съобщи, че може да стане. Малко по-късно, като вършела работата си в друга стая, тя извикала: „Иванчо, седиш ли там?“ Той отвърнал: „Да, мамо. Външно седя..., но вътрешно стоя прав!“

б. Пълно избавление. Излишно е да казваме, че никой не може да обича Господ Бог с цялото си сърце, душа, ум и сила или да Му служи напълно приемливо, докато това противно начало съществува отвътре. „Потискането” или „противодействието” прилича донякъде на постъпката на човек, който улавя крадец, заел се да претършува къщата му, вкарва го в някой килер и сядва пред вратата с ловна пушка на коленете си, за да държи престъпника под контрол. Далеч по-добър начин да се справи с подобна ситуация би бил да повика шерифа и да му предаде крадеца. Божият метод е описан като „разпъване” и „унищожение” (Римл. 6:6) и означава цялостно премахване на греховното естество.

Нека никой да не си блъска главата над изкуствения проблем по какъв начин естеството на греха може да се върне в сърцето, ако осветеният отстъпи от вярата. Това е все едно да обсъждаме как тъмнината се връща, когато светлината угасне, откъде идва немотията, когато се пряхоса имотът или как се появяват отново болестите, когато здравето е загубено. Всички знаем, че мракът настъпва, когато светлината бъде отнета, немотията настъпва, когато имането се разпилее, и болестите са налице, когато здравето е изгубено. Тъмнината, бедността и болестите са реални и представляват несъмнени злини. Но те са факти, които се появяват в резултат на незадоволена нужда. Поквареността и „лишеността” са много тясно свързани понятия.

2. Божественото обдаряване

Вече загатнахме какво означава положителната страна на Божието действие по осветението. Тя представлява възцаряване вътре в нас на Святия Дух с Неговото осветяващо господство. Това е положително обличане със сила за свят живот и резултатно служение. Не е свързано толкова със зрелищност и разтърсване на света, колкото с тихото и всеобхватно излъчване на личността, което е завладяващо и привлекателно. Това е силата не толкова на подтика, колкото на привличането, не толкова на тласъка, колкото на притеглянето. „Но ще приемете сила, когато дойде върху вас Святия Дух, и ще бъдете свидетели за Мен както в Йерусалим, така и в цяла Юдея и Самария, и до края на земята” (Деян. 1:8).

НЯКОИ ПРАКТИЧНИ ТОЧКИ

Сега нека да се насочим към три съвсем практични точки относно святостта.

1. Тя не ни лишава от човешки качества.

Първо, трябва винаги да помним, че макар цялостното осветение като Божие действие в сърцата ни да променя плътското ни състояние, то не ни обезчовечава. Плътските предразположения и наклонности са греховни по своята същност и никога не могат да се подчинят на Божия закон (Римл. 8:7). Подобни отношения и подтици включват завист, ревност, пожелание, егоистичен гняв, негодувание, враждебност, злоба, гордост, цинизъм, огорчение и копнеж за онова, което е зло по същество. От такива склонности трябва да бъдем освободени.

Но в нашата направа има много импулси, тласъци и желаниа, които са чисто човешки и изключително важни за живота и благополучието ни на тази земя. Например главните инстинкти – за самосъхранение, секс, възприемчивост, любознателност, амбиция (която може да е или свята, или греховна) – до един могат да намерят начин на изразяване, който е в съгласие с Божия закон.

Тъй като тези човешки подтици и нужди могат да доведат до грях, осветените могат да се отклонят от правия път. Плътското естество трябва да бъде изкоренено, а човешкото – потискано и направлявано. Самият ап. Павел казва: „уморявам тялото си и го поробвам, да не би като съм проповядвал на другите, самият аз да стана неодобрен” (I Кор. 9:27).

2. Няма двоен стандарт

Второ, Бог няма двоен стандарт. Твърде много млади хора имат представата, че съществува ниска летва за оправданите и висока за изцяло осветените. Понякога чуваме: „Мога да се отдам на тези съмнителни действия, защото, вижте, аз не изповядвам, че съм осветен”.

С този похват дяволът води душата към проклятие. Славата на святостта се състои в това, че тя прави възможно за християните да живеят, както Словото на Бога изисква от всички Негови последователи. Никое Божие дете не може да се отдава без осъждане на нещо, което знае, че един осветен човек не би правил.

3. Неограничен растеж

Трето, цялостното осветение не е крайната цел. То всъщност е началото. Не е последната спирка, а отправната точка. Точно това внушава Петър, когато описва собствената си Петдесятница като „отначало” (Деян. 11:15). Най-сигурното указание, че някой не е доразбрал истинското значение на християнската

святост, е отношението на „пристигане”, на самодоволство и самомнение.

По-скоро осветението е началото на доживотен растеж „в благодатта и познаването на нашия Господ и Спасител Исус Христос” (II Петър 3:18). Вярно е, че Божието осветяващо дело е завършено в един миг, но не и нашето. Защото човешката страна на святостта означава не само посвещение преди очистването, но и изпълнение след него. „А сега го свършете и на дело, така че както сте били усърдни в желанието, така да бъдете и в довършването, според каквото имате” (II Кор. 8:11).

Вярваме, че цялостното осветление е онзи Божи акт след новородението, чрез който вярващите се освобождават от първородния грях, т.е. покварената природа, и навлизат в състояние на цялостна посветеност на Бога и усъвършенстваното свято покорство от любов.

Осъществява се чрез кръщението със Святия Дух и обхваща в една опитност очистването на сърцето от греха и пребъдващото присъствие на Святия Дух вътре във вярващия, което му дава сила за живот и служение.

Цялостното осветление е осигурено чрез кръвта на Исус, извършва се мигновено чрез вяра, предшествано от цялостно посвещение, и Святият Дух свидетелства за това дело и състояние на благодатта.

Преживяването също така е познато под разнообразни названия, които представят различните му фази, например „християнско съвършенство”, „съвършена любов”, „сърдечна чистота”, „кръщение със Святия Дух”, „пълнотата на благословието” и „християнска святост”¹¹.

11. Ibid., Article X.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. Какво е общото определение за „освещение“? Как е дефинирано понятието в речника?
2. Кой са някои от различните начини, по които цялостното освещение е описано в Новия Завет?
3. Опишете начините, по които различните автори на Новия Завет учат, че цялостното освещение е нужно и възможно.
4. Коя е човешката страна на святостта? По какво се различават покаянието и посвещението?
5. Каква е връзката на посвещението с неизвестното бъдеще?
6. Какво обхваща Божията страна на освещението?
7. Кое прави възможно осветен човек да съгреша?
8. Има ли Бог двоен стандарт на поведение – един за новоповярвалите и друг за осветените?

УБЕЖДЕНИЯ ЗА ЦЪРКВАТА И БЪДЕЩЕТО

До този момент разглеждахме християнската вяра така, сякаш тя е доста индивидуална или лична. Това е само част от истината. Може да идваме при Бога в „индианска нишка“, един по един, с изключително лична среща. Но също така е вярно, че вървим с Бога заедно с други, които са дошли при Него, в общността на Духа Му, която е Църквата.

Едно от първите действия, които нашият Господ предприема в служението Си, е избирането на малка дружина от дванадесет ученици, които да бъдат с Него и които Той нарича „апостоли“ (Лука 6:13). В отговор на боговдъхновената изповед на Петър: „Ти си Христос, Син на живия Бог“, Исус дава обещанието: „на тази скала ще съградя Моята църква; и портите на ада няма да я надвият“ (Мат. 16:16,18). Великото Му поръчение към Неговите последователи гласи: „И така, идете и създавайте ученици измежду всички народи, и ги кръщавайте в името на Отца и Сина, и Святия Дух, като ги учите да пазят всичко което съм ви заповядал. И, ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на века“ (Мат. 28:19-20).

ЦЪРКВАТА И ЦЪРКВИТЕ

Когато четем новозаветното учение за църквата, се впечатляваме от факта, че самата дума е използвана по два начина. Употребявана е в много общ смисъл, за да включи всички, които се покланят на Христос в Духа, и много конкретно, за да опише дадена група от християни. Например в първия смисъл четем: „Христос възлюби църквата и предаде Себе Си за нея, за да я освети, след като я е очистил с водно умиване чрез словото“ (Еф. 5:25-26), а във втория: „Диотреф... ги гони от църквата“ (III Йоан 1:9-10).

1. Всемирната Църква

Всемирната Църква обхваща общия брой на онези, които са се отвърнали от греха и наистина са приели Божията благодат. Тя е „светата съборна Църква” от Апостолския символ на вярата. Съществува във всяка епоха и във всяка човешка земя и страна. Списъкът на членовете ѝ е в книгата на живота на Агнеца (Откр. 21:27). Тя е Христовото тяло (Римл. 12:5), невястата на Агнеца (Откр. 21:9), храмът на живия Бог (II Кор. 6:16), войска със знамена (Пес. 6:4) и победоносна (Откр. 19:14). Не е организация, а организъм, общност на Духа.

2. Конкретни църкви

От друга страна, конкретните църкви се състоят от отделни събрания от вярващи, които споделят обща вяра и привеждат в изпълнение общи задачи. Конкретните църкви, земни и изградени от небезгрешни човешки същества, са организации, чиито членове заедно се стремят да водят живот по Духа в свят ту враждебен, ту безразличен, като всяка местна църква е общност на Духа. Църквите имат изповеди на вярата, образци на поклонение, отличителни методи на християнско служение, изисквания към членовете си и всички заедно съставляват видимата Църква на земята.

3. Средствата на благодатта

Конкретните църкви предоставят на своите приобщени „средствата на благодатта” – например съвместно богослужение, проповядване на благовестието и възможности за общение в служение. Те са също попечители на тайнствата, от които протестантите като цяло признават две: кръщението и Господната вечеря.

За Църквата – нейната цел и задача в тази епоха – може да се каже много повече. За по-обширен преглед избрахме една съвсем практична страна на колективната вяра и практика поради настоящия голям интерес към нея.

ЦЪРКВАТА И БОЖЕСТВЕННОТО ИЗЦЕЛЕНИЕ

Винаги, когато Църквата пренебрегне част от истината, разкрита от Бога в Словото Му, някои хора сграбчват тази част и я правят нещо повече от това, което трябва да бъде. С други думи, зад всеки култ или ерес в християнския свят стои забравена истина, която е част от пълното наследство на християнската вяра.

Точно това се е случило по отношение на божественото изцеление. Тъй като сме пренебрегнали целокупността на Божието изкупление за човека, ние сме предали на шарлатаните и последователите на култове една от ценните Христови придобивки на Кръста за нас – изцелението на тялото наред с очистването на душата.

1. Учението на Библията

Трябва само да си спомним някои от обещанията на Божието Слово и обичайните действия на нашия Господ и на Ранната Църква, за да видим, че това е вярно. Например: „Благославяй, душо моя, Господа, и не забравяй нито едно от всичките Му благодеяния. Той е, Който прощава всичките ти беззакония, изцелява всичките ти болести” (Пс. 103:2-3); „Но Той беше наранен поради нашите престъпления, беше бит поради нашите беззакония; върху Него дойде наказанието, донасящо нашия мир, и с Неговите рани ние се изцелихме” (Ис. 53:5).

И също: „Тогаваше Исус ходеше по цяла Галилея и поучаваше в синагогите им, и проповядваше благовестието на царството, като изцеляваше всякаква болест и всякаква немощ сред народа” (Мат. 4:23); „Събираше се още и множество от градовете около Йерусалим, които носеха болни и измъчваните от нечисти духове; и всички се изцеляваха” (Деян. 5:16).

Или от посланията: „Защото на един се дава чрез Духа да говори с мъдрост... а пък на друг – изцелителни дарби чрез единия Дух” (I Кор. 12:8-9); „Болен ли е някой от вас, нека повика църковните презвитери и нека се помолят над (за) него, и го помажат с елей в Господното име. И молитвата, която е с вяра, ще избави страдалеца, Господ ще го привдигне” (Як. 5:14-15).

Тези стихове могат да бъдат умножени многократно, но посочихме достатъчно примери, за да покажем, че според учението на Библията Божията сила в човешкия живот не се ограничава до духовното, колкото и важно да е то.

Наистина няма по-голямо чудо от изцелението на душата, освобождаването ѝ от злокачествената болест на греха. Физическото изцеление в най-добрия случай служи само за кратък период от време. Рано или късно физическото тление и смъртта сполитат всяко човешко същество. Докторът по медицина в крайна сметка изгубва всеки пациент, когото някога е лекувал. Но изцелението на душата е дело, което е вечно, което никога не изчерпва своя потенциал да дава здраве и живот.

2. Лечението чрез внушение и божественото изцеление

Разбира се, трябва да си дадем сметка, че не всяко немедицинско изцеление е божествено. Съществува един-вид лечение чрез внушение, което е достатъчно реално, но което няма нищо общо с Бога. Лечителите от изцелителните култове постигат резултати. В това няма съмнение. Но никой култ не е от Бога, ако отрича богоравната същност на Христос и силата на кръвта Му да спасява от греха.

Лечението чрез внушение действа, защото има много потясна връзка между ума и тялото, отколкото често се приема. Лекарите и психиатрите днес ни казват, че голяма част от страданията, които измъчват човешкото тяло, са „психогенни” – т.е. причинени от ума – и често могат да бъдат изцерени по психичен път. Добре известно е, че стомашните язви могат да бъдат породени от тревога и напрежение и когато причинителят се отстрани, болните много пъти оздравяват изненадващо бързо. Налице са също много документирани случаи за действителна физическа парализа, чийто източник е изцяло на душевна основа и която може да бъде излекувана по психичен път.

Трябва да признаем, че в тази област има много неща, които не разбираме. За всичко, което медицината е способна да открие относно това, как телата ни са направени „страшно и чудно”, можем да благодарим на Бога. Но не трябва да се хващаме в капана на вярването, че всяко изцеление без медицински средства е „божествено”. Голяма част от него е напълно естествено.

И все пак трябва да разбираме, че в определен смисъл всяко изцеление е божествено. Ако това звучи така, сякаш вкарваме обратно през прозореца нещо, което току-що сме изхвърлили през вратата, нека да обясня. Силите за самосъхранение, които са такава чудесна част от физическите ни тела, са дадени от Бога. Повечето медици с готовност се съгласяват, че „Природата” прави каквото те не могат и че тяхната работа се състои в даване на възможност да се осъществят възстановителните действия на самото тяло. Но „Природата” е само тайно название на Бога. Всичко, което „Природата” прави, има своя източник в Бога.

Обаче над и отвъд сферата на лечението чрез „вяра” или психическо внушение и чрез „Природата” съществуват чудесни изцеления, които са резултат от пряката намеса на Божията сила в отговор на молитвата с вяра на Божия народ. Именно това имаме всъщност предвид под понятието „божествено изцеление”.

3. Изцелението като „условно“

Дали Бог изцелява всеки, който моли за изцеление? На този въпрос отговорът винаги е бил „не“. Апостол Павел има много изцелителни дарби, но пише: „Трофим оставих болен в Милит“ (II Тим. 4:20). Така е, защото изцелението е „условна“ част от изкуплението – както казват богословите, – а не „безусловна“ като спасението. Вижте, всеки, който се моли за спасение с покаяние и вяра, ще бъде спасен, защото Бог безусловно желае спасението на всички, които вярват в Сина Му Исус Христос.

Но изцелението има за „условие“ особената воля на Бога и вярата за изцеление е конкретен дар. Нека отбележим, че в Библията никъде не се говори за „изцелителната дарба“, а само за „изцелителни дарби“. При изцелението не става въпрос за някаква обобщена сила, давана на определени „проповедници на избавлението“, за да бъде използвана еднакво върху всички, които се тълпят на техните „изцелителни съживления“. Вместо това в Писанието се говори за конкретни „изцелителни дарби“, които се дават според личната Божия воля във всеки отделен случай.

4. Болест и грях

Дали болестта показва, че страдащият се е провинил в грях или нехайство в християнския си живот? Отново отговорът е „не“ и този въпрос е трябвало да бъде разрешен за всички времена с историята на Йов в Стария Завет. Ако боледуването означаваше грях, тогава светиите никога нямаше да умират физически, но Бог е уговорил среща за всеки от нас със зловещата фигура с косата (Евр. 9:27).

И все пак величието на благовестието е в това, че немощите, болестите и смъртта нямат последната дума за Божия народ. Не само че душите ни са оправдани и осветени, но и телата ни са предопределени да бъдат прославени – да се извисят по подобие на Христовото прославлено тяло. „Още не е станало явно какво ще бъдем; но знаем, че когато стане явно, ще бъдем подобни на Него, защото ще Го видим, Какъвто е“ (I Йоан 3:2).

Накрая, всяко Божие изцелително действие в човешките тела има зад себе си нравствена цел. Колко често Исус казва на тези, които изцелява: „не съгрешавай вече, за да не те сполети нещо по-лошо“ (Йоан 5:14) или: „Синко, прощават ти се греховете“ (Марк 2:5)! Когато Бог действа с изцелителна сила в наша полза, Той го прави, за да вземем здравето и силата, дадени по този

начин, и да „Му служим без страх, в святост и правда пред Него, през всичките си дни” (Лука 1:74-75).

ЕСХАТОЛОГИЯ: БЪДЕЩЕТО

Още две теми изискват внимание в нашето кратко проучване на Убежденията от най-голямо значение и те са свързани с края на света, с бъдещето. Първата е второто пришествие на Христос. Втората е вечното състояние. Тези теми принадлежат към т.нар. есхатология – понятие, което означава „учение за последните неща”.

1. Господното пришествие

Когато Господ Исус Христос оставя учениците Си, за да се върне на небето, Той дава две велики обещания. Едното има отношение към идването на Святия Дух като Осветител на Църквата: „Обаче Аз ви казвам истината – за вас е по-добре Аз да отида, защото ако не отида, Утешителят няма да дойде при вас; но ако отида, ще ви Го изпратя” (Йоан 16:7).

Другото обещание засяга собственото повторно идване на Исус: „И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че където съм Аз, да бъдете и вие” (Йоан 14:3). Това Негово особено обещание е повторено с повече подробности от ангелите при Възнесението: „Галилеяни, защо стоите и гледате към небето? Този Исус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде така, както Го видяхте да отива на небето” (Деян. 1:11).

Една от великите теми на Новия Завет, които се появяват отново и отново, е сигурността на следното обещание: Исус Христос, напуснал тази земя преди повече от хиляда и деветстотин години, ще се върне обратно, за да приеме Своите при Себе Си и да въведе Божия вечен ден. Това е блажената надежда на вярващия.

Като начало трябва да се изтъкнат две неща, ако искаме да разберем учението на Библията за второто пришествие на Исус.

а. Времето е неизвестно. Първото е, че никой човек не знае деня, нито часа, в който Христос ще дойде (Мат. 24:36), и всеки, който определя дата, със сигурност греши. Достатъчно е само да посочим заблудата на адвентистите през 1844 г. и последвалото „голямо разочарование”. Макар обаче никой да не може да посочи дата за Господното завръщане, Писанието също недву-

смислено учи, че не е нужно Божият народ да бъде изненадан като от идването на крадец през нощта, а може да живее с готовност за Христовото идване (I Сол. 5:4). Въпреки че са правени много произволни твърдения, наистина има „знамения на времената” (Мат. 16:3), които проницателните могат да видят. Към тях ще се върнем по-нататък.

Разбира се, божествената мъдрост е тази, която е скрила от човешкото знание точното време на Христовото завръщане. Ако датата беше известна, щеше да има множества, които щяха да изчакат до предния ден, за да се погрижат за недовършените си дела с Бога. За жалост човешката природа е склонна да бъде такава. Последният ден за плащане на данъците все още е най-натовареният в годината!

б. Двустранно събитие. Второто, което трябва да изтъкнем, ако искаме да разберем библейското учение за Христовото второ пришествие, е, че едно и също събитие, „Господният ден”, ще означава различни неща за различни хора. По-конкретно, този ден ще бъде блажената надежда на Църквата и ден на отчаяние за неподготвените.

Например Исая посочва неспокойния въпрос, повторен два пъти: „Стражо, колко е часът на нощта? Стражо, колко е часът на нощта?” И отговорът, изпълнен със силно символично значение, гласи: „Утрото иде, също и нощта” (Ис. 21:11-12). Във въпроса и в простия и в известен смисъл очевиден отговор е скрит ключът към разбулване на голяма част от библейската загадка за Господния ден. Защото същото завъртане на Земята, което води до зазоряване за едната половина на глобуса, носи мрак на другата половина.

Господното пришествие представлява зазоряване на вечния ден за Божия народ. Но е спускане на безкрайната нощ за невярващия свят. Когато Христос се завърне, „утрото иде” за Неговия народ, а „също и нощта” за непокаяните и онези, които не са готови. Така че няма никакво противоречие между стиховете, които говорят за Господния ден като за крадец в нощта, и тези, в които се казва, че той няма да ни връхлети като крадец. Няма никакво разминаване между пасажите, които го определят като време на голямо бедствие и съд, и местата, в които е наречен славно време на оправдание за Божия народ.

в. Окончателният характер на Неговото пришествие. Тук е нужно да погледнем с голяма сериозност на истината, която

Исус изразява в притчата за девиците в Мат. 25:1-13. Това е историята за десет момичета, избрани да бъдат шаферки на голяма сватба. На всяка от тях е даден светилник (или факел) и им е казано да излязат да посрещнат младоженеца, щом той дойде. Но половината от тях не вземат елей със себе си за светилниците си.

Когато настъпва среднощният час, е нададен вик, че младоженецът идва и всички трябва да излязат да го посрещнат. Тогава „готовите влязоха с него на сватбата и вратата се затвори” (ст. 10). Момичетата, които са били неподготвени, остават вън и когато чукат на вратата, за да ги пуснат, чуват само гласа на младоженеца: „Истина ви казвам: Не ви познавам” (ст. 12).

Нека никое младо сърце не се подвежда от учението, което е толкова обичайно сред застъпниците за една „съгрешаваща религиозност”, че ще има втори шанс за спасение след идването на Христос. Това е заблуда и клопка. Когато Младоженецът дойде, вратата ще се затвори – окончателно и завинаги.

г. Знаменията на времената. Една стряскаща тенденция през последните две десетилетия (т.е. четиридесетте и петдесетте години на ХХ в. – б. пр.) е широко разпространеното нарастване на усещането за надвиснала кулминация в човешките дела. Докато Църквата пренебрегва предупреждението си, че настоящият свят, отделен от Бога, е обречен, държавници, педагози, новинари и висши военни подеха на свой ред мрачния рефрен.

Покойният генерал Дъглас Макартър бе казал: „Получихме последния си шанс. Ако не изобретим някаква система, различна от войната, Армагедон чука на вратата ни”.

По времето, когато е президент на Университета на Калифорния, Робърт Гордън Спраул заявява: „С вкарването в употреба на атомната бомба открихме начин да умрем заедно, може би до последния човек. Но никой учен още не е изнамерил формула, която ще ни научи как да живеем заедно. Най-добре умовете ни бързо да се заловят с тази задача по целия свят. Няма много оставащо време”.

Покойният министър-председател Уинстън Чърчил бе предупредил: „Ако отново настъпи война, воюващите държави не само ще унищожат всичко, което наричаме цивилизация, но е възможно да доведат до разпадането на самото земно кълбо”. Това, за което г-н Чърчил говори, разбира се, е фактът, че хо-

рата повече не се смеят на изявлението във II Петър 3:10, според което в Господния ден стихиите ще се разтопят от голяма горещина и самата земя ще бъде изгорена. Това стана съвсем правдоподобно с откриването на атомните и водородните бомби. Когато млад учен, работил над проекта за атомна бомба, бил попитан за университетското си образование, той отвърнал: „Аз съм доктор по есхатология”. Може би не се е шегувал. Може да е станало по-късно, отколкото си мислим.

д. **„И така, бдете”**. Библейското учение за Господното завръщане няма за цел да ни плаши или да ограничи планирането ни за Божието дело в бъдеще. Господ ни заповядва: „Търгувайте с това, докато дойда” (Лука 19:13). За да изпълним тази задача добре, трябва да правим дългосрочни планове: за образование, за семейство и за бъдещето. Идеята по-скоро е, че трябва да държим сърцата си готови за Неговото повторно идване. Библейската заповед никога не гласи: „Подгответе се”. А винаги е: „Бдете; защото не знаете нито деня, нито часа”. Нека никога в живота си не изпускаме от поглед блажената надежда на християнина и извода, който следва от нея: „И всеки, който има тази надежда в Него, очиства себе си, както Той е чист” (I Йоан 3:3).

2. Вечното състояние

Има една кратка история, която често се разказва и не бива да потъне в забвение. Тя се отнася за младеж, който описвал на свой по-възрастен приятел амбициите си за живота.

„След колежа ще следвам право” – казал той.

„А после?” – отвърнал приятелят му.

„Ами, после ще отида в адвокатска кантора и ще работя по професията си”.

„А после?”

„После ще се сдобия с конюшня за състезателни коне и ще се наслаждавам на живота”.

„А после?”

„Е, после, след като остареея, предполагам ще се пенсионирам”.

„А после?”

Не толкова самоуверено младежът отвърнал: „Ами, после, в крайна сметка ще умра”.

Но пак последвал безпощадният въпрос: „А после?”

Нямало отговор.

Обаче това е важен въпрос и се нуждае от отговор.

Ако приемем всеобщото убеждение на човечеството, че този живот не е всичко, и ясното учение на Библията, че „е определено на човеците веднъж да умрат, а след това наставка съд” (Евр. 9:27), изпитателният въпрос: „А после?” не може да бъде отминат със свиване на раменете.

а. Перспективата на вечността. Един от най-важните факти за християнската вяра е вечното ѝ измерение. Тя се простира отвъд тесните граници на отделния човешки живот и има да каже важни неща за онова, което ще дойде, след като изминем земния си път. Понякога чуваме християни да казват: „Ако нямаше рай или ад, пак щеше да е най-добре да живееш като християнин.” Това несъмнено е вярно. Спасителната и освещаваща благодат на Господ Исус Христос е нещо много повече от чисто аварийна стълба.

Но апостол Павел не споделя напълно тази гледна точка. Той казва: „Ако само в този живот се надяваме на Христос, то от всички човеци ние сме най-много за съжаление” (I Кор. 15:19). Нашата надежда в Христос, колкото и чудесна да е в този живот, е още по-славна, видяна в пълната светлина на вечността.

Е, любопитството ще ни кара да задаваме много въпроси за задгробния живот, на които Библията не отговаря. С пълна яснота е отговорено на основните питання. Второстепенните подробности са скрити от погледа.

б. Вечна съдба за всички. Сред основните неща, които са сигурни за задгробния живот, е уверението, че всички човешки същества са предопределени за вечността по силата на факта, че са създадени по Божия образ. В днешно време стана популярно да се проповядва, че само спасените ще живеят завинаги и че другите ще спрат да съществуват или при смъртта, или след съда с един божествен акт на „анихилация”.

Не трябва обаче да забравяме, че същата Книга, в която се говори за вечното блаженство на изкупените, се описва също вечното наказание на онези, които отхвърлят Божията благодат в Христос. Нямаме основание да се надяваме на небето, ако не признаем също ужасната реалност на вечния ад.

в. „Смятате себе си недостойни”. (англ.: „съдите себе си за недостойни” – б. пр.) Нравствените посоки, по които човек поема в този живот, придобиват ясни очертания, когато за всеки от нас времето се превърне във вечност. Както изтъква К. С. Луис с

почти неустоима логика, когато някой упорства да живее извън Божията воля, смъртта най-накрая осъществява изпълнението на това желание. Не става въпрос за произволно отсъждане от Божия страна. Става въпрос за удовлетворяване на желанието, изразено чрез собствените решения на личността.

Това не означава, че Бог не съди онези, които отхвърлят Сина Му Исус Христос. То означава, че Неговият съд се основава на самоосъждането на отделния човек. Павел казва: „смятате себе си недостойни за вечния живот” (Деян. 13:46) и съвсем същата дума (на бълг. преведена „смятам” в единия случай и „съдя” в другия – б. пр.) е използвана, когато Йоан описва Големия бял престол в Откровение 20 гл. и заявява: „Видях и мъртвите, големи и малки, да стоят пред престола; и едни книги се разгънаха; разгъна се и друга книга, която е книгата на живота; и мъртвите бяха съдени според делата си по записаното в книгата” (ст. 12). Бог не предава хората на проклятие. Те се предават сами.

г. Ад. Адът не е приятна гледка в Новия Завет и мнозина биха предпочели да я прогонят от мислите си. Но спирането на алармата не потушава пожара. Новозаветната дума, която се отнася за ада като място за окончателното наказание, е геенна. Общо е използвана дванадесет пъти и във всички тези случаи без един е изговорена от Исус Христос, любящия и нежен Спасител.

Като съгласуваме стиховете, откриваме, че адът е място, а не просто състояние. То е място, в което съществуват съзнанието и спомените; място на мъки и страдание; място на вечно отделяне от Бога и живота, така че е познато като „втората смърт”; място, от което няма връщане; накрая, място, в което никой не е нужно да отива, ако пожелае да приеме благодатта на Бога в Неговия Син и наш Спасител – Господ Исус Христос.

Като четем тези сериозни пасажии, усещаме, че Бог ни е казал толкова за ада, колкото може да бъде преведено на времева реч, но че действителността е много по-ужасна, отколкото умът може да си представи. Да бъдеш изолиран вечно от светлината на живота, е отвъд способността ни за проумяване.

д. Рай. Както е невъзможно да опишем напълно ада с човешки понятия, така и великолепието на рая далеч надхвърля способността на човешкия език за изразяване. Обрисувана е най-величествена обстановка и е очевидно, че действителността далеч превъзхожда дадения образ. Порти от бисери; улици от злато; град, който не се нуждае от слънце, защото вечният

Христос е негова Светлина; прогонването на страданията, болестите, уродливостта, мъката и сълзите – това са суперлативи, които целят да смаят въображението и спечелят сърцето.

Раят също е място, а не просто състояние. В Библията се твърди, че всичко, което пребъдващото присъствие на Святия Дух означава за християнското сърце тук и сега, е само „залог“, предвкусване или един вид депозит за това, което все още предстои (Еф. 1:13-14).

О, Спасителю, мой Спасителю,
Какво ще е присъствието Твое,
Ако животът в радост увенчител е
На земното ни ходене със Бога?

Вярваме, че Господ Исус Христос ще дойде отново; че ние, които сме живи при пришествието Му, няма да изпреварим онези, които са починали в Христос Исус, но ако пребъдваме в Него, ще бъдем грабнати с възкресените светии, за да срещнем Господа във въздуха, така че ще бъдем с Него завинаги ¹².

Вярваме във възкресението на мъртвите – че телата и на праведните, и на неправедните ще бъдат възкресени и съединени с техните духове: „онези, които са вършили добро, ще възкръснат за живот, а които са вършили зло, ще възкръснат за осъждане”.

Вярваме в бъдещия съд, при който всеки човек ще се яви пред Бога, за да бъде съден според делата си в този живот.

Вярваме, че за всички, които спасително вярват в Исус Христос, нашия Господ, и покорно Го следват, е осигурен славен и вечен живот и че онези, които до последно останат непокаяни, ще страдат вечно в ада¹³.

Вярваме, че християнското кръщение е тайнство, което означава приемане на преимуществата от изкуплението на Исус Христос. То трябва да се отслужва за вярващите като начин те да изявят вярата си в Исус Христос като техен Спасител и своята безрезервна цел да се покоряват в святост и праведност.

Тъй като кръщението е символ на Новия Завет, малки деца могат да бъдат кръщавани по молба на родителите или настойниците, които трябва да дадат уверение за тях относно необходимото християнско обучение.

12. Ibid., Article XI.

13. Ibid., Article XII.

Кръщението може да се отслужва с поръсване, поливане или потапяне според избора на кандидата¹⁴.

Вярваме, че Вечерята за възпоменание и причастие, въведена от нашия Господ и Спасител Исус Христос, е в основата си новозаветно тайнство, което изявява Христовата жертвена смърт, спечелила за вярващите живот, спасение и обещание за всички духовни благословения в Христос. Господната вечеря е единствено за онези, които са подготвени благоговейно да оценят нейното значение. Чрез нея те изявяват смъртта на Господа, докато Той дойде отново. Тъй като е Трапеза на общението, на нея трябва да бъдат призовавани да участват само онези, които имат вяра в Христос и любов към светиите¹⁵.

Вярваме в библейското учение за божественото изцеление и подтикваме своите събрата да се стремят да принасят молитва с вяра за изцелението на болните. Когато са смятани за необходими, не бива да се отказват средства и фактори по Божия промисъл¹⁶.

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБСЪЖДАНЕ

1. По какви два начина се говори в Новия Завет за Църквата?
2. Какво е учението на Библията за божественото изцеление?
3. Как можем да различим лечението чрез внушение от божественото изцеление?
4. Какво се има предвид под „есхатология“? Какво включва тя?
5. В какъв смисъл Христовото пришествие е двустранно събитие? В какъв смисъл е окончателно?
6. Какво означава да вярваме във вечната съдба на човека?
7. Каква е основата за Божията последна присъда над нас?
8. Какво внушават ограниченията на езика относно реалностите на рая и ада?

14. Ibid., Article XIII.

15. Ibid., Article XIV.

Отпечатано в Манта принт ООД
София, август 2007